

Oko ve zdi

aktuálne

**Národné
filmové ceny
Slnko v sieti**

novinky

Oko ve zdi

rozhovor

**Hana
Cielová**

téma

**Národnosť
koprodukčných
filmov**

recenzia

**3 sezóny v pekle
Prorok
Na sever**

V NAŠICH FILMOCH JE AJ NAŠA HISTÓRIA

KLAPKA.SK VAŠA BRÁNA DO SVETA FILMU

KNIHY | ČASOPISY | DVD | CD | PLAGÁTY

WWW.KLAPKA.SK | WWW.SFU.SK

Po dvoch rokoch sa na Slovensku budú tento mesiac opäť udeľovať národné filmové ceny. Ocenenie Slnko v sieti, ktoré je symbolicky pomenované po jednom z novátorských filmov v slovenskej kinematografii. Cena sa konštituovala v roku 2004 ako bienále, jej názov tiež nevznikal ľahko a nie náhodou odkazuje k dielu, ktoré reprezentuje kvalitu a zároveň originalitu. V premiérovom udeľovaní cien Slnko v sieti v roku 2006 akademici hodnotili tvorbu za roky 2004 – 2005, najlepším celovečerným filmom sa stal *Snečný štát* Martina Šulíka. Druhé udeľovanie sa konalo v roku 2008 s hodnotením tvorby za roky 2006 – 2007, cenu najlepší celovečerný film získala *Muzika* Juraja Nvotu. Je nanajvýš dobré, že táto cena pokračuje vo svojej tradícii. Okrem iného odzrkadľuje stav, v akom sa naša kinematografia nachádza. Tento rok sa ceny Slnko v sieti budú udeľovať za roky 2008 – 2009, pričom podstatne sa zvýšil počet filmov, ktoré na ne aspirujú. Aj to teší. Navyše sa zmenil pomer adeptov na cenu a do popredia vystúpili dokumentárne filmy. Celkom oprávnené. Práve tie dnes robia dobré meno slovenskej kinematografii v zahraničí. Je síce pravda, že o cenu Slnko v sieti sa budú hrať i dokumentárne filmy uchádzajúc v samostatných kategóriách, neprekvapuje však, že najlepším režisérom sa stane jeden z ešte mladšej, no už medzinárodne etablovanej generácie úspešných dokumentaristov. Pre slovenský film to bude mať význam aj smerom dovnútra. Neplatí totiž len, že cena môže zvýšiť hodnotu filmu. Platí i opak. Jej držiteľ môže zvýšiť hodnotu samotnej ceny.

Simona Nótová-Tušerová

NA ÚVOD

MOJE OBLÚBENÉ SLOVENSKÉ FILMY

Michal Hvorecký

spisovateľ

Jeden z mojich najmilších slovenských filmov nakrútil Martin Slivka a volá sa Voda a práca. Trvá iba deväť minút, ale pripadá mi obsažnejší a originálnejší než mnohé oveľa dlhšie snímky.

Nekonvenčný tvorca sa zaoberal rozličnými etno prvkami našej kultúry o tridsať rokov skôr, než to začalo byť móдне. Slivka sa celý život inšpiroval ľudovou kultúrou, ale nemenil ju na umelý folklór, skôr ju pretváral na čosi nanajvýš súčasné. V tomto filme spojil etnografický výskum s avantgardnou hudbou Ilju Zeljenku. Skladateľ priekopnícky použil syntezátory a suverénne predbehol aj Kraftwerk. Mimoriadne vydatené spojenie obrazu a zvuku robí z mikrodieľa hádam prvý stredoeurópsky videoklip. Nejde len o formálny experiment, ale o filmársku výpoveď bez slov, o abstraktný, a predsa zrozumiteľný tvar. Rýtmický strih uchvacuje zrak a elektroakustická hudba si halucinačne podmaňuje sluch. Martin Slivka nakrútil dokopy až stoštyridsať filmov a vďaka mu za mnohé obrazy sveta, ktoré by inak dávno zmizli v nenávratne.

34

36

18

48

OBSAH

- 3 ↔ **PLUS / MÍNUS Mesiaca** v slovenskej kinematografii
- 4 – 10 ↔ **KALENDÁRIUM** filmových podujatí mesiaca
- 11 – 16 ↔ **NOVÉ FILMY** pre premiérové kina
- 17 ↔ **NOVINKY** alebo Oko ve zdi podľa Miloša J. Kohouta
- 18 – 21 ↔ **ROZHOVOR** alebo scenáristka a dramaturgická Hana Cielová
- 22 – 25 ↔ **TÉMA** mesiaca alebo Národnosť koprodukčných filmov
- 26 – 27 ↔ **Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**
- 28 ↔ **AKTUÁLNE** alebo Národné filmové ceny Slnko v sieti 2010
- 29 – 31 ↔ **AKTUÁLNE** alebo Slovenské filmy mimo distribúcie
- 32 – 33 ↔ **RECENZIA** alebo 3 sezóny v pekle podľa Tomáša Mašina
- 34 – 35 ↔ **RECENZIA** alebo Prorok podľa Jacquesa Audiarda
- 36 – 37 ↔ **RECENZIA** alebo Na sever podľa Rune Denstad Langla
- 38 – 39 ↔ **Správy Z FILMOVÉHO DIANIA** a uzávierky na granty a podporné programy
- 40 – 41 ↔ **AKTUÁLNE** alebo monografia o Paľovi Bielikovi
- 42 – 43 ↔ **FILMOVÉ PUBLIKÁCIE**
- 44 – 47 ↔ **DVD** nosiče
- 48 – 49 ↔ **PROFIL** alebo režisér Stanislav Párnický
- 50 ↔ **PROFIL** alebo herec a režisér Ernest Striedhanský
- 51 ↔ **PROFIL** alebo kameraman Oskár Šághy
- 51 ↔ **Správy Z FILMOVÉHO DIANIA**
- 52 ↔ **ČO ROBIA** alebo na čom pracujú slovenskí filmári
- 53 ↔ **DR. DIVNOLÁSKA**
- 54 – 59 ↔ **PROGRAMY**
- 59 ↔ **JUBILEÁ**
- 60 ↔ **STALO SA ZA 30 DNÍ**
- 60 ↔ **NAJPREDÁVANEJŠIE PUBLIKÁCIE A DVD NOSIČE V KLPAPKA.SK**

Objednávkový kupón na www.filmsk.sk.

Barbora Kardošová, scenáristka: „Nedávno som opäť videla film Mariany Čengel-Solčanskej Ábelov čierny pes. Už na jeho premiére som si povedala – konečne. Silný príbeh, krásne výtvarný, bez pátosu dramatický aj vtipný, skvelo zahraný. O neznášanlivosti medzi nami. Takže plus Mariane, že vydržala a my čoskoro uvidíme jej prvý celovečerný film Legenda o lietajúcom Cypriánovi. Mínus je pre mňa tiež o neznášanlivosti medzi nami. Aj filmármi. Považujem za zázrak každý slovenský film. Že sa nájde skupina nadšencov, že venujú svojmu filmu časť života, bojujú s veternými mlyniami a na konci ich boja existuje film. Má to len jeden háčik. Na Slovensku sa o ňom veľa pekného nedozviete. Zdá sa, že patríme k národu, ktorý sa sám nevie pochváliť. Skôr naopak. My si ale dokážeme naložiť! Režisér Lindsay Anderson kedysi na Letnej filmovej škole v Uherskom Hradišti povedal niečo v tomto duchu: 'Nedajte sa zastrášiť negatívnymi ohlasmi a položte si jedinú otázku: Čo si v živote vytvoril ty, čo tvrdíš, že môj film je celý na 'hovno'? A keď si na túto otázku odpoviete, môžete nakrúcať ďalej.'”

Daniel Vadocký, filmový teoretik: „Osobne nemienim pieť ódu na slovenskú kinematografiu, ako je u nás v poslednom čase všeobecnou módu. Aj keď sme na tom lepšie ako pár rokov dozadu, rozhodne nemôžeme povedať, že sme na tom dobre. Nad hranou tvorbu možno len smutne pokrútiť hlavou a zopár vydaných dokumentov obraz slovenskej kinematografie v zahraničí nezachráni. Navyše v dobe globálneho rozmachu masovokomunikačných prostriedkov, v čase, kedy nie je problém na Slovensku dokonale spoznať napríklad históriu a súčasnosť argentínskej či inej vzdialenej kinematografie, nedokážeme zahraničným záujmom jednoduchou cestou ponúknuť ani to, čo zdobí náš film. Prakticky neexistuje zahraničný predajca našich DVD. Okrem iného ma znepokojuje, že všetky filmové centrá (multiplexy) v Bratislave sú pod správou jednej spoločnosti, čiže budúcnosť vkusu filmového fanúšika je jasne určená. Plus – ešteže existujú filmové festivaly.”

Marcel Pázman, dokumentarista: „Plus: Opäť som objavil seriál A je to!, ktorý si užívam spolu so synom Ondrejom a dobre sa pri tom bavíme. Aj keď do kina sa dostanem iba občas, čo som nestíhol, pozrel som si aspoň na DVD (Ako sa varia dejiny Petra Kerekesa. Arsy-Versy Mira Rema). Hranica Jara Vojteka patrila medzi dlhšie očakávané premiéry, a o to viac ma nakoniec potešila. Tak ako som v minulom roku čakal na Hranicu, tak teraz čakám na Posledný autobus Mafa Snopeka. Videl som zopár fotiek a tie ma navnadili ešte viac. Najviac sa ale teším na slovenské uvedenie posledného projektu Katka od Heleny Třeštíkovéj, ktorý má za sebou úspešnú pražskú premiéru. Nič iné sa čakať ani nedalo. Po filmoch Marcela a René tretí veľmi silný príbeh. Třeštíková je dokumentaristka, ktorú obdivujem pre jej vytrvalosť, jej tvorivú „maratóny”. Mínus: Mínusy neplatia len pre kinematografiu. Ale ide jar, a tak sa radšej tešme z dlhšieho dňa.”

PLUS/MÍNUS Mesiaca

Film.sk Mesečník o filmovom dianí na Slovensku 11. ročník
Vydavateľ: Slovenský filmový ústav
Adresa redakcie: Film.sk Slovenský filmový ústav Grösslingová 32 811 09 Bratislava tel.: 02/57 10 15 25 fax: 02/52 73 32 14 e-mail: filmsk@sfu.sk
Šéfredaktorka: Simona Nótová-Tušerová
Tajomníčka redakcie: Eva Michalková
Redakčná rada: Peter Dubecký generálny riaditeľ SFU Alexandra Strelková riaditeľka NKC – SFU Marián Brázda vedúci edičného oddelenia SFU Miroslav Ulman odborný referent Audiovizuálneho informačného centra SFU Simona Nótová-Tušerová tlačová tajomníčka SFU Štefan Vraštiak tajomník KFN SSN
Design: Marek Borovský
Grafická úprava: Microtus – Dušan Slezák
Tlač: Dolis, spol. s r.o. Uzávierka čísla 4/2010: 23. 3. 2010
 Text neprešiel jazykovou úpravou. Názory redakcie sa nemusia zhodovať s názorami prispievateľov.
Foto na titulnej strane: Oko ve zdi – Continental Film Film.sk vychádza s podporou MK SR. ISSN 1335 – 8286
 Akékoľvek rozmnožovanie textu, fotografií, grafov, vrátane údajov v elektronickej podobe len s predchádzajúcim písomným súhlasom vydavateľa. © Slovenský filmový ústav

APRÍL 2010

Filmové podujatia na Slovensku

18. február – 6. máj

Slovenské filmy v Elame

(miesto konania – Bratislava – Vysokoškolský klub Elam)
Séria premietaní slovenských filmov a diskusií s významnými hosťami. Od februára do mája je vždy jeden štvrtkový večer v mesiaci venovaný vybranej slovenskej snímke a niektorému z jej tvorcov. Doteraz sa premietali filmy *Sínko v sieťi* (r. Š. Uher) a *Slepé lásky* (r. J. Lehotský), tretou snímkou bude 8. apríla *Drak sa vracia* s režisérom Eduardom Grečnerom. Na záver cyklu 6. mája predstaví svoj dokument *Osadné* režisér a producent Marko Škop. Premietania sú o 20.00 hod., po skončení filmu nasleduje diskusia s hosťom. Na podujatí si je možné zakúpiť publikácie a DVD nosiče z produkcie SFÚ. Viac na www.elam.sk a www.sfu.sk.

26. marec – 27. apríl

17. medzinárodná prehliadka filmu, televízie a videa Febiofest 2010

(miesto konania – Bratislava / Nitra / Trenčín / Martin / Banská Bystrica / Poprad / Košice / Prešov)
Prehliadka sa koná každoročne s dôrazom na kinematografiu našich najbližších susedov. V jej tohtoročnom programe sú zo stabilných sekcií Nový český a slovenský film, Český dokumentárny film 2008 – 2009, Novinky českej televíznej tvorby, To najlepšie z Febia, Bonus: Novinky ASFK, predpremiéry filmov Projektu 100 – 2010 a po tretíkrát sekcia filmologického časopisu Kino-Ikon Plus. Z variabilných sekcií si prídu na svoje obdivovatelia tvorby dánskeho režiséra Larsa von Triera, maďarského Miklósa Jancsóa a českého dokumentaristu Jana Špátu, z národných kinematografií sa predstaví Súčasný poľský film a domácu kinematografiu bude reprezentovať sekcia Slovenský animovaný film – Včera a dnes a film *Organ* Štefana Uhra v sekcii Zvláštne uvedenie. Bratislavská časť prehliadky sa skončila posledným marcovým dňom, v apríli Febiofest putuje po slovenských regiónoch. Viac na www.febiofestsk.sk.

8. – 13. apríl

12. medzinárodný festival frankofónneho filmu Bratislava 2010

(miesto konania – Bratislava – Palace Cinemas Polus)
Medzinárodný festival frankofónneho filmu Bratislava je prehliadkou toho najlepšieho zo súčasnej tvorby frankofónnych krajín. Prináša kvalitné a inšpiratívne filmy s ambíciou odzrkadľovať aktuálne trendy a fenomény svetovej kinematografie. Snaží sa podnecovať rôznorodosť

APRÍL 2010

filmovej tvorby a vytvárať priestor na interakciu medzi filmami, ich autormi a slovenskými divákmi. 12. ročník festivalu prinesie vyše 50 najnovších celovečerných aj krátkych filmov z frankofónnych krajín, ktoré diváci nemajú možnosť bežne vidieť v slovenských kinách. Na festivalové plátna sa dostanú filmové lahôdky z krajín ako Francúzsko, Belgicko, Švajčiarsko, Rumunsko, Srbsko, Kanada, Luxembursko, Maroko či Libanon, uvedené budú aj filmy z festivalov v Cannes, Berlíne, Rotterdame, ďalej exkluzívne slovenské predpremiéry aj domáce snímky. Pripravené sú tiež sprievodné podujatia: populárna Filmová noc, hudobné koncerty, tanečné párty, špeciálne projekcie, workshopy a umelecké výstavy. Viac na www.fiffba.sk.

9. apríl o 20.00 hod.

Projekcia filmu *Yesmeni opravujú svet*

(miesto konania – Bratislava – A4 / nultý priestor)
Yesmeni su legendárna mediálna aktivistická dvojica, ktorá stojí za najvtipnejšími mystifikáciami v súčasnom ekonomickom svete. Yesmeni verejne predstierajú, že sú manažermi nadnárodných gigantov či zástupcami Svetovej banky, aby sa absurdným spôsobom nabúrali do siete lobbingu a korupcie, samozrejme, za prítomnosti kamery. Tentokrát sa vydávajú za hovorcov spoločnosti Dow Chemical, aby sa pred očami divákov BBC ospravedlnili za obeť ekologickej katastrofy v Bhópále. *Yesmeni opravujú svet* je jediný aktivistický trhák, ktorý sa dostal na červený koberec „áčkových“ festivalov. Po projekcii bude k nahliadnutiu špeciálne vydanie *New York Times made by Yesmen*. Viac na www.a4.sk.

14. apríl o 17.00 hod.

Premietanie bulharského filmu *Boris II*

(miesto konania – Bratislava – Bulharský kultúrny inštitút – Jesenského ul.)
Premietanie druhej časti bulharského filmu z roku 1984, ktorá približuje obdobie kresťanstva ako oficiálneho náboženstva v Bulharsku, kedy bol knieža Boris I. uznaný ako rovnoprávny vládca v Svätej cirkvi a medzi kresťanskými vládcami. Boris zakladá Preslavskú a Ochridskú školu, v ktorých sa učí niekoľko stoviek mladých Bulharov, stáva sa mníchom a ponecháva vládu svojmu synovi Simeonovi Veľkému. Viac na www.bulki.sk.

15. – 17. apríl

12. workshop – Prehliadka tvorby lokálnych TV staníc Slovenska

(miesto konania – Dolný Kubín – City Hotel Park)
Workshop – Prehliadka tvorby lokálnych televíznych staníc

APRÍL 2010

Slovenska je jednou z najdôležitejších aktivít LOTOs-u, ktorý v súčasnosti zastrešuje 54 lokálnych TV staníc z celého Slovenska. Program Workshopu 2010 tvorí súťažná prehliadka, v ktorej sa zaradené diela hodnotia v štyroch súťažných kategóriách: Reklama, Spravodajstvo, Publicistika, Dokument. Súčasťou programu budú aj odborný seminár, prezentácia techniky v rámci oficiálneho programu, burza programov aj spoločenské a pracovné stretnutia účastníkov. Viac na www.lotos.sk/workshop.htm.

17. apríl o 20.00 hod.

Kino ušami Daniela Baláča

(miesto konania – Bratislava – A4 / nultý priestor)
Hudba znejúca v pozadí kultovým defektívom pri odhaľovaní zločincov, vrahov, pravdy a spravodlivosti v ďalšej časti cyklu venovaného filmovej hudbe. Od fešáka Sherlocka Holmesa cez Dočolomanského Nicka Cartera, Al Pacinovho Hannu až po Magnumove fúzy. Viac na www.a4.sk.

21. apríl o 20.00 hod.

Curtas III

(miesto konania – Bratislava – A4 / nultý priestor)
Portugalská Agentúra krátkych filmov pripravila pri príležitosti 10. výročia svojej existencie kolekciu filmov, ktoré reprezentujú jej desaťročnú činnosť i portugalskú filmovú poetiku, kultúru či spoločnosť. Filmy sa budú premietiť počas niekoľkých večerov v čase dvoch týždňov, pripravená je aj výstava filmovo orientovaných fotografií scénografa Nuna Barracasa. Viac na www.a4.sk.

22. – 25. apríl

11. medzinárodný festival horského filmu a dobrodružstva Hory a mesto

(miesto konania – Bratislava – Palace Cinemas Aupark)
Prehliadka ponúkne viac ako 40 zahraničných a slovenských outdoorových filmov v sekciách Voda, Skala, Vzduch, Sneh, Bicykle, tie doplnia špeciálne programové bloky Enviro a Fenomén. Ďalšou novinkou je Kino Svet s prednáškami a filmami zameranými na ekologicky zodpovedné cestovanie. Súčasťou sprievodných akcií sú výstavy fotografií, lanové atrakcie, bicyklové exhibície a lezecké preteky. Viac na www.horyamesto.sk.

24. apríl o 20.00 hod.

Prechádzka filmovým rajom – Najlepšie filmy všetkých čias

(miesto konania – Bratislava – A4 / nultý priestor)
Sú filmy, ktoré divákov prekvapujú svojou hlúposťou,

APRÍL 2010

a sú filmy, ktoré menia životy ľudí a pohľad na umenie. Tým druhým bude patriť večer so šéfredaktorom portálu kinema.sk Petrom Konečným. Cez lievik kinematografickej histórie pretečie tentoraz len to najpozoruhodnejšie. Viac na www.a4.sk.

28. apríl o 17.00 hod.

Premietanie bulharského filmu *Manželské komediálne historky*

(miesto konania – Bratislava – Bulharský kultúrny inštitút – Jesenského ul.)

Šesť poviedok filmu *Manželské komediálne historky: Talent, Čo je s tebou?, Čau, láska mája, Mozartova sonáta, Sekera a Záchrana* zjednocuje téma súčasnej bulharskej rodiny. Autori komediálnou formou poukazujú na smutnú realitu morálky manželského súžitia. Jedinečná filmová komédia z roku 1989 srší humorom. Viac na www.bulkis.sk.

28. apríl o 20.00 hod.

Curtas IV

(miesto konania – Bratislava – A4 / nultý priestor)
Pokračovanie kolekcie krátkych filmov z Portugalska priniesie snímky: *Zápisky z cesty (Travelogues), Chladná hora (Montanha fria), Územia (Territórios), Ročné zúčtovanie (Annual Report)* a *Beacon*. Viac na www.a4.sk.

28. – 30. apríl

Fórum DOCsk

(miesto konania – Košice – Východoslovenská Galéria a Kulturpark Kasárne)
DOCsk je podujatie zamerané na podporu a prezentáciu slovenskej dokumentárnej tvorby. Uskutoční sa formou festivalu so súťažnou sekciou pre slovenský dokument. Na festivale sa predstavia najvýznamnejšie osobnosti so svojimi dielami za ich osobnej účasti, ale aj študenti zo všetkých slovenských filmových škôl. Jeho súčasťou budú diskusie o pripravovaných projektoch a sprievodný program. Tento rok sa koná nultý ročník, tzv. fórum, ktorý ešte nebude súťažný. Prvý ročník Medzinárodného festivalu dokumentárnych filmov DOCsk sa uskutoční v marci 2011. Viac na www.filmdoc.sk.

29. apríl o 19.00 hod.

Premietanie filmu *Čata* v cykle MGM Movie Madness

(miesto konania – Bratislava – Palace Cinemas Polus)
Projekcia vojnového filmu Olivera Stonea z roku 1986, ktorý vošiel do histórie. Premieta sa v cykle legendárnych snímok pod názvom MGM Movie Madness. Viac na www.palacecinemas.sk.

APRÍL 2010

Podujatia slovenského filmu v zahraničí

14. január – 31. máj

16. Projekt 100 – 2010 (Česká republika)

V kolekcii nekomerčnej putovnej prehliadky sa tento rok premieta osem titulov. Medzi filmami zo zlatého fondu svetovej kinematografie je aj slovenský zástupca, film Juraja Jakubiska *Vtáčkovia, siroty a blázni*.
Viac na www.projekt100.cz.

5. marec – 1. apríl

Európsky filmový festival – Chicago (USA)

Projekcia filmov *Pokoj v duši* (r. V. Balko) a *Nedodržený sľub* (r. J. Chlumský) v Gene Siskel Centre. Viac na www.siskelfilmcenter.org.

25. marec – 18. apríl

17. MFF Febiofest 2010 (Česká republika)

Projekcia filmu *Svedok umierajúceho času* (r. M. Luther) v profile herca Martina Hubu a snímky *Bratislavafilm* (r. J. Kroner). Viac na www.febiofest.cz.

26. marec – 3. apríl

28. uruguajský MFF – Montevideo (Uruguaj)

Projekcia filmu *Slépe lásky* (r. J. Lehotský). Viac na www.cinematteca.org.uy/festivales.html.

2. apríl – 6. máj

Prehliadka víťazných filmov 7. medzinárodného festivalu outdoorových filmov (MFof) – 9 českých miest (Česká republika)

Projekcia filmu *Bhután – Hľadanie šťastia* (r. P. Barabáš). Viac na www.mfoc.cz.

7. – 18. apríl

12. MF nezávislých filmov BAFICI – Buenos Aires (Argentína)

Projekcia filmov Petra Kerekesa *Ako sa varia dejiny a 66 sezón* za osobnej účasti režiséra. Viac na www.bafici.gov.ar.

11. apríl

Pocia Federicovi Fellinimu – Bologna (Taliansko)

Ako súčasť podujatia Pocia Federicovi Fellinimu v kinotéke Cineteca di Bologna (Cinema Lumière) sa odpremieta film Juraja Jakubiska *Perinbaba*. Viac na www.cinetecadibologna.it.

APRÍL 2010

13. – 18. apríl

45. Academia Film Olomouc (AFO) (Česká republika)

Projekcia filmu *Ako sa varia dejiny* (r. P. Kerekes). Viac na www.afo.cz.

15. – 25. apríl

12. MFF Riverrun – Winston-Salem (USA)

Projekcia filmu *Osadné* (r. M. Škop). Viac na www.riverrunfilm.com.

15. – 30. apríl

28. MFF Minneapolis – St. Paul (USA)

Projekcia filmu *Osadné* (r. M. Škop). Viac na www.msppfilmfest.org.

15. – 30. apríl

17. Dni európskeho filmu – Praha / Brno / Olomouc (Česká republika)

Projekcia filmov *Hranica* (r. J. Vojtek), *Osadné* (r. M. Škop) a *Nedodržený sľub* (r. J. Chlumský). Viac na www.eurofilmfest.cz.

16. – 22. apríl

Európsky film vo dne v noci – Penevezys (Litva)

Projekcia filmu *Tango s komármi* (r. M. Luther). Viac na www.garsas.lt.

17. – 25. apríl

Festival slovenskej kultúry SLOFFEST 2010 – Krakov (Poľsko)

Projekcia filmov Petra Kerekesa *Ako sa varia dejiny a 66 sezón*.

18. apríl

Festival krátkych experimentálnych filmov REX – Štokholm (Švédsko)

Projekcia filmu *Bird of Prey* (r. P. Budinský). Viac na www.mzv.sk/stokholm a www.kulturhusef.se.

18. – 24. apríl

23. festival českých filmov Finále Plzeň (Česká republika)

Projekcia filmov *Tango s komármi* (r. M. Luther) a *Nedodržený sľub* (r. J. Chlumský). Viac na www.filmfestfinale.cz.

20. – 25. apríl

7. filmový festival Crossing Europe – Linz (Rakúsko)

Projekcia filmu *Osadné* (r. M. Škop). Viac na www.crossingeurope.at.

APRÍL 2010

21. apríl

Medzikultúrny východoeurópsky festival Sheffield (Veľká Británia)Projekcia filmu *Osadné* (r. M. Škop).

21. – 27. apríl

10. festival stredo- a východoeurópskeho filmu goEast – Wiesbaden (Nemecko)Projekcia filmu *Osadné* (r. M. Škop). Viac na www.filmfestival-goeast.de.

22. – 30. apríl

10. filmový festival East End – Londýn (Veľká Británia)Projekcia filmu *Hranica* (r. J. Vojtek). Viac na www.eastendfilmfestival.com.

28. apríl – 3. máj

12. filmová prehliadka Kino na hranici – Český Těšín / Cieszyn (Česká republika / Poľsko)

Kino na hranici je každoročne sa konajúca nesúťažná filmová prehliadka, ktorá uvádza slovenské, české a poľské filmy a retrospektívne prehliadky tvorcov. V programe aktuálneho ročníka sa uskutoční rozsiahla retrospektíva filmov Martina Šulíka, ktorá prinesie prierez režisérskou tvorbou od debutu až po najnovšie filmové projekty, výstavu jeho obrazov a obrazov jeho dvorného spolupracovníka, výtvarníka a filmového architekta Fera Liptáka. V samostatnej sekcii budú uvedené aj nové slovenské filmy: *Bratislavafilm* (r. J. Kroner), *Hranica* (r. J. Vojtek), *Líštičky* (r. M. Fornay), *Osadné* (r. M. Škop), *Pokoj v duši* (r. V. Balko), *Veľký rešpekt* (r. V. Csudai), *Momentky* (r. P. Krišťufek), *Mesiac v nás* (r. D. Fabiánová), *Koliba* (r. Z. Piussi), *Prekvapenie* (r. G. Hoštaj), premietnu sa tiež *Uhol pohľadu* (r. V. Balco) a kolekcia študentských filmov VŠMU. Spoluorganizátorom podujatia je SFÚ. Viac na www.kinonagranicy.pl.

29. apríl – 7. máj

11. MFF Jeonju (Južná Kórea)Projekcia filmu *Osadné* (r. M. Škop). Viac na www.jiff.or.kr.

29. apríl – 9. máj

17. MF dokumentárnych filmov Hot Docs – Toronto (Kanada)Projekcia filmu *Osadné* (r. M. Škop). Viac na www.hotdocs.ca.

prípravila **Eva Michalková**
(REDAKCIA NEZODPOVEDÁ ZA ZMENY V PROGRAME PODUJATÍ!)

(*How to Train Your Dragon, USA, 2010*) 35 mm + 3D digital, 97 min., MP, slovenský dabing, **dobrodružná animovaná komédia**

Ako si vycvičiť draka

Réžia: Dean DeBlois, Chris Sanders.
Námet: Cressida Cowell – rovnomenná kniha (2003).
Scenár: Dean DeBlois, Chris Sanders.
Strih: David Teller. **Hudba:** John Powell. **V slovenskom znení:** Daniel Fischer, Ivo Gogál, Kristína Svitková, Peter Rúfus, Marek Fašiang, David Hartl, Ondrej Kaprálik, Rebeka Poláková. **Distribútor:** Tatrafilm

Videli ste už trojrozmerného draka? A Vikinga? Ak nie, budete mať na to príležitosť v novej animovanej komédii od štúdia DreamWorks. Najnovšie dobrodružstvo sa odohráva na drsnom Severe, ktorého obývajú ešte drsnejší Vikingovia a spolu s nimi aj nebezpeční draci. Jediný, kto nie je drsný ani trochu, je hlavný hr-

dina, tínedžer Štikút, ktorý na rozdiel od ostatných používa viac hlavu než svaly. Napriek tomu ho čaká iniciálne uvedenie medzi dospelých Vikingov, počas ktorého má v súboji zabíť draka. Jeho jediný výstrel však zmení budúcnosť spoluzitá dračieho a ľudského plemena na ostrove.

(*The Box, USA, 2009*) 35 mm, ŠUP, 115 min., MN 15, české tituly, **sci-fi triler**

Box

Réžia: Richard Kelly. **Námet:** Richard Matheson – poviedka *Button, Button* (1970). **Scenár:** Richard Kelly. **Kamera:** Steven Poster. **Strih:** Sam Bauer. **Hudba:** Win Butler, Régine Chassagne, Owen Pallett. **Hrajú:** Cameron Diaz, James Marsden, Frank Langella, James Rebhorn, Holmes Osborne, Sam Oz Stone, Gillian Jacobs. **Distribútor:** Palace Pictures

Píše sa rok 1976. Norma učí na súkromnej strednej škole a jej manžel Arthur je technikom v NASA. Ide o priemerný manželský pár, žijúci bežným životom na predmestí. Raz sa však pri ich dverách objaví tajomný muž so znetvorenou tvárou a ponúkne im niečo, čo môže navždy zmeniť ich životy: škatuľku. S takým tlačid-

lom, po ktorého stisnutí jej majiteľ získa milión dolárov, ale súčasne pripraví o život niekoho, koho nepozná. V priebehu 24 hodín sú Norma a Arthur nútení čeliť zásadným morálnym dilemám. Následky ich rozhodnutí sú mimo ich kontrolu a týkajú sa oveľa zásadnejších vecí, než len ich vlastného osudu.

PREMIÉRA: 1. 4. 2010

PREMIÉRA: 1. 4. 2010

NOVÉ FILMY PRE PREMIÉROVÉ KINÁ

(*Brothers*, USA, 2009) 35 mm, ŠUP, 105 min., MN 15, české titulky, **d**ráma

Bratia

Réžia: Jim Sheridan. **Námet:** Susanne Bier, Anders Thomas Jensen – scenár filmu *Brødre* (*Bratia*, 2004). **Scenár:** David Benioff. **Kamera:** Frederick Elmes. **Strih:** Jay Cassidy. **Hudba:** Thomas Newman. **Hrajú:** Jake Gyllenhaal, Natalie Portman, Tobey Maguire, Sam Shepard, Clifton Collins Jr., Bailee Madison, Mare Winningham, Taylor Geare. **Distribútor:** Palace Pictures

Pýchou rodiny Cahillovcov je starší syn Sam, vzorný otec a manžel, ktorý trávi dve tretiny roka na zahraničných misiách. Mladší Tommy je častejšie vo väzení než doma. Však potom, čo je Samov vrtuľník zostrelý a Sam je vyhlásený za mŕtveho, problémový Tommy sa ujme jeho rodiny. Starostlivosť o druhých

ho pomaly mení na zodpovedného strýka. No len čo sa trúchliaca rodina pomaly vracia do života, objaví sa stratený Sam. Je to však skutočne on? Kruté mučenie urobilo z „klúdasa“ agresívneho čudáka, ktorý trpí záchvatmi paranoje a desí vlastné deti. Úlohy bratov sa obrátili a ich stret je veľmi blízko...

PREMIÉRA: 8. 4. 2010

(*Iron Man 2*, USA, 2010) 35 mm, ŠUP, 117 min., MN 15, slovenské titulky, **a**kčný

Iron Man 2

Réžia: Jon Favreau. **Námet:** rovnomený komiks. **Scenár:** Justin Theroux. **Kamera:** Matthew Libatique. **Strih:** Dan Lebental, Richard Pearson. **Hudba:** John Debney. **Hrajú:** Robert Downey Jr., Scarlett Johansson, Sam Rockwell, Mickey Rourke, Samuel L. Jackson, Jon Favreau, Leslie Bibb, Kate Mara. **Distribútor:** Tatrafilm

Pokračovanie príbehu excentrického miliónára, ktorý sa z obchodníka so zbraňami premenil na ochrancu sveta pred zlom v kovovom brnení. V druhom diele komiksovej adaptácie sa alkoholik, vynálezca a superhrdina Tony Stark bude musieť vyrovnávať nielen s tým, že prezradil pravdu o svojom alter egu mé-

diám, ale predovšetkým ho čaká konfrontácia s cynickým konkurentom Justinom Hammerom a v boji sa bude musieť stretnúť s podvratným Whiplashom, ktorý si až prídobro rozumie s elektrinou. Našťastie mu pomôže niekoľko spojencov, vrátane ruskej špiónky Čiernej vdovy...

PREMIÉRA: 29. 4. 2010

(*The Bounty Hunter*, USA, 2010) 35 mm, ŠUP, 106 min., MP 12, slovenské titulky, **r**omantická **k**omédia

Lov na exmanželku

Réžia: Andy Tennant. **Scenár:** Sarah Thorp. **Kamera:** Oliver Bokelberg. **Strih:** Troy Takaki. **Hudba:** George Fenton. **Hrajú:** Gerard Butler, Jennifer Aniston, Christine Baranski, Natalie Morales, Peter Greene, Liam Ferguson. **Distribútor:** Itafilm

Lovec ľudí Milo dostane za úlohu zatknúť svoju bývalú ženu, investigatívnu novinárku Cassidy, pretože sa nedostavila k súdu. Svoju exmanželku sa snaží dostať do rúk spravodlivosti všetkými možnými spôsobmi, pričom niektoré z nich sú, mierne povedané, netradičné. Do deja sa navy-

še pripletú špinaví policajti obchodujúci s drogami, najťažšie zabijaci a nebezpeční mafáni. V tejto romantickerej a zároveň akčnej komédii plnej humoru musia nakoniec Milo a Cassidy začať spolupracovať, aby dokázali všetkým uniknúť.

PREMIÉRA: 1. 4. 2010

(*Edge of Darkness*, USA / V. Británia, 2010) 35 mm, ŠUP, 117 min., MN 15, české titulky, **t**rilier

Na hrane temnoty

Réžia: Martin Campbell. **Scenár:** William Monahan, Andrew Bovell. **Kamera:** Phil Meheux. **Strih:** Stuart Baird. **Hudba:** Howard Shore. **Hrajú:** Mel Gibson, Ray Winstone, Danny Huston, Bojana Novakovic, Shawn Roberts, David Aaron Baker, Jay O. Sanders, Denis O'Hare. **Distribútor:** Palace Pictures

Detektívi Thomasovi Craivenovi umiera v náručí jeho vlastná dcéra. Pustí sa do vyšetrovania jej vraždy, no počas nej preniká stále hlbšie do nebezpečného sveta zločinu veľkých korporácií, vládneho krytia a vražd, ktoré ich majú utajiť. Jeden z najomných vrahov, ktorí zametajú a čistia dô-

kazy, ho navedie smerom, ktorý zmení pátranie na divokú a temnú cestu až za hranicu vykúpenia... Detektívny triler *Na hrane temnoty* nakrútil režisér Martin Campbell, tvorca bondoviek *Zlaté oko* a *Casino Royal*, a kombinuje v ňom prepracovaný scenár s priamociarou akciou.

PREMIÉRA: 22. 4. 2010

(Nord, Nórsko, 2009) 35 mm, 78 min., MP 12, české titulyky, **tragikomédia**

Na sever

Réžia: Rune Denstad Langlo.
Scenár: Erlend Loe. **Kamera:** Philip Øgaard. **Strih:** Zaklina Stojcevska. **Hudba:** Ola Kvernberg.
Hrajú: Anders Baasmo Christiansen, Kyrre Hellum, Marte Aunemo, Mads Sjøgård Pettersen, Lars Olsen, Astrid Solhaug, Even Vesterhus.
Distribútor: Asociácia slovenských filmových klubov

Lyžiar Jomar sa po nervovom zrútení uchyluje ako strážca lyžiarskeho areálu do samoty. Keď sa dozvie, že niekde na severe sa narodilo jeho dieťa, vydá sa na čudnú a poetickú cestu Nórskom na snehovej roľbe. So sebou si vezme iba päť litrov alkoholu. Počas putovania úchvatnou

ľadovou krajinou sa zdá, že robí všetko pre to, aby do svojho cieľa neprišiel. Našťastie sa stretáva s ďalšími citlivými a zmätenými dušami, ktoré prispejú k tomu, aby i napriek vlastnej neochote a zadržanosti svoju púť dokončil a došiel k svetlejšiemu zajtrajškom...

PREMIÉRA: 22. 4. 2010

(Oko ve zdi, Česká republika / Slovenská republika, 2009) 35 mm, ŠUP, 81 min., MP 12, **triler**

Oko ve zdi

Réžia: Miloš J. Kohout. **Námet:** Iva Hercíková – poviedka *Oko ve zdi* zo zbierky *Pavouk, který kulhal* (1969).
Scenár: Iva Hercíková, Miloš J. Kohout. **Spolupráca na scenári:** Martin Němec. **Kamera:** Vladimír Smutný. **Strih:** Tomáš Řehořek, Filip Malásek. **Hudba:** rôzne skladby a piesne. **Hrajú:** Jürgen Prochnow, Karel Roden, Catherine Flemming, Soňa Valentová, Csongor Kassai, Ivan Krupa, Klauďie Osičková.
Distribútor: Continental Film

Starnúci manželský pár mohol prežívať láskavú jeseň svojho života, keby nebolo škáry v stene. Vďaka nej títo manželia odhalili tajomstvo, ktoré navždy zmenilo ich životy. Toto tajomstvo sa stalo ich nočnou morou. Tajomstvo minulosti... Môže minulosť zabíjať? V jedno daždivé ráno vstupuje mi-

lenecká dvojica do opusteného domu. Mohli zažiť celkom obyčajné rande, no pri prehliadke domu vošli do miestnosti, ktorá má iba malé okienko a jednej dvere. A tieto dvere sa z ničoho nič zavŕu. Škárou v stene ich pozoruje oko. To oko nevieš nič dobré...

PREMIÉRA: 29. 4. 2010

(The Spy Next Door, USA, 2010) 35 mm, 92 min., MP 12, český dabing, **akčná komédia**

Pestúnka v akcii

Réžia: Brian Levant. **Námet:** Jonathan Bernstein, James Greer. **Scenár:** Jonathan Bernstein, James Greer, Gregory Poirier. **Kamera:** Dean Cundey. **Strih:** Lawrence Jordan. **Hudba:** David Newman.
Hrajú: Jackie Chan, Lucas Till, Amber Valletta, Billy Ray Cyrus, Madeline Carroll, Will Shadley, George Lopez. **Distribútor:** Continental Film

Zaslúžilý tajný agent s tvárou hviezdy kung-fu filmov Jackieho Chana má pred sebou ďalšiu z radu životu nebezpečných misií, pri ktorých musí využiť svoj tvrdý výcvik. Musí zvládnuť starostlivosť o tri deti svojej priateľky, aby mal šancu vypočuť si z jej úst vytúžené

„áno“. Nikdy si nechcel nosiť prácu domov, no jedno z detí omylom stiahlo z jeho počítača supertajné informácie, ktoré z jeho domu urobili cieľ dávneho nepriateľa z radov ruských teroristov. Aj bez toho by to bolo o život, ale teraz sa začína naozajstný bláznec...

PREMIÉRA: 29. 4. 2010

(Un prophète, Francúzsko / Taliansko, 2009) 35 mm, 153 min., MN 15, české titulyky, **kriminálna dráma**

Prorok

Réžia: Jacques Audiard. **Námet:** Abdel Raouf Dafri. **Scenár:** Thomas Bidegain, Jacques Audiard. **Kamera:** Stéphane Fontaine. **Strih:** Juliette Welfling. **Hudba:** Alexandre Desplat. **Hrajú:** Tahar Rahim, Niels Arestrup, Adel Bencherif, Reda Kateb, Hichem Yacoubi, Jean-Philippe Ricci, Gilles Cohen. **Distribútor:** Asociácia slovenských filmových klubov

Devätnásťročný Malik El Djebena, odsúdený na šesť rokov väzenia, nevie čítať ani písať. Do väznice prichádza úplne sám a pôsobí mladším a krehkejším dojmom než ostatní trestanci. Šéf korickeho gangu, ktorý vládne i vo väzení, si ho zoberie na paškál a poverí ho niekoľkými úlohami.

Vďaka tomu sa Malik nielen zocelí, ale postupne získava aj šéfovu dôveru. Je odvážny a učelivý, a preto si tajne začne sprádzať vlastné plány a postupne nadobúda moc... Film získal Veľkú cenu poroty na festivale v Cannes a bol nominovaný na Oscara.

PREMIÉRA: 15. 4. 2010

(Clash of the Titans, V. Británia / USA, 2010) 35 mm + 3D digital, ŠUP, 106 min., MP 12, slovenské titulky, **fantasy / dobrodružný**

Súboj titanov

Réžia: Louis Leterrier. **Námet:** Beverley Cross – scenár filmu *Súboj titanov* (1981). **Scenár:** Travis Beacham, Phil Hay, Matt Manfredi. **Kamera:** Ted Moore. **Strih:** Timothy Gee. **Hudba:** Laurence Rosenthal. **Hrajú:** Sam Worthington, Ralph Fiennes, Liam Neeson, Nicholas Hoult, Gemma Arterton, Alexa Davalos, Danny Huston, Jason Fleming. **Distribútor:** Continental Film

Vo filme *Súboj titanov* stavia boj o moc mužov proti kráľom a kráľov proti bohom. Boj medzi samotnými bohmi môže zničiť celý svet. Perseus neuspje v záchrane svojej rodiny pred Hádom, pomstychtivým bohom podsvetia. Keď už nemá čo stratiť, rozhodne sa pre nebezpečnú mislu,

cieľom ktorej je zničiť Háda skôr, než sa jemu podarí zničiť Dia a rozpútať peklo na Zemi. Perseus sa spolu s ďalšími neohrozenými bojovníkmi vydáva na nebezpečnú cestu hlboko do zakázaných svetov. Zvíťazí len vtedy, ak prijme svoju moc ako boh a vzoprie sa svojmu osudu.

PREMIÉRA: 15. 4. 2010

(Whisky mit Wodka, SRN, 2009) 35 mm, 104 min., MP 12, české titulky, **melancholická komédia**

Whisky s vodkou

Réžia: Andreas Dresen. **Scenár:** Wolfgang Kohlhaase. **Kamera:** Andreas Höfer. **Strih:** Jörg Hauschild. **Hrajú:** Henry Hübchen, Corinna Harfouch, Sylvester Groth, Markus Hering, Valeri Tschepelanowa, Karina Plachetka. **Distribútor:** Asociácia slovenských filmových klubov

Miláčik publika Otto, ktorý má za sebou tridsať rokov profesionálnej hereckej kariéry, realizuje svoj ďalší film a hneď počas prvého nakrútcacieho dňa sa opije. Začínajúci režisér dostane šialený nápad. Povolá miestneho herca, aby sa stal náhradníkom nespo-

lahlivého Otta, no ukáže sa, že neznámy herec Arno je veľmi dobrý... Tento melancholický film o starnejšej hviezde je filmom vo filme a nemilosrdne zachytáva vzťahy vo filmárskom prostredí. Práve vznikajúci film sa v ňom prelína so skutočným životom.

PREMIÉRA: 8. 4. 2010

prípravili **Eva Michalková** a **Miro Ulman**

(REDAKCIA NEZODPOVEDÁ ZA ZMENY TYKAJÚCE SA DISTRIBUČNÝCH TITULOV!)

Pohľad cez stenu

Po snímke *3 sezóny v pekle* prichádza do slovenských kín ďalší koprodukčný česko-slovenský projekt. Film *Oko ve zdi*, ktorý vznikol na motívy poviedky spisovateľky Ivy Hercíkovej, je plný napätia a dramatických zvrátov. Slovenskú premiéru má 29. apríla 2010.

Dej filmu *Oko ve zdi* sa odohráva zdanlivo počas niekoľkých dní, ktoré sú daždivé a vlhké, jeho príbeh by sa však mohol stať kedykoľvek a kdekoľvek. Mileneckú dvojicu Sophiu a Vincenta spoznáваме vo chvíli, keď sa blížila k opustenému domu, ktorý ona vybrala ako miesto pre ich schôdzku. Mohlo to byť celkom obyčajné rande, dvojica však vstúpi do miestnosti, kde je iba malé okienko a jedny dvere. Tie sa z ničoho nič zavru a milenci si uvedomia, že skárou v stene ich pozoruje oko. To oko nevieš nič dobré. Tajomstvo, ktoré vysloví mladá žena, navždy zmení životy niekoľkých ľudí.

Film vznikol na motívy poviedky českej spisovateľky Ivy Hercíkovej. Zaujímavosťou je, že práva na ňu pred rokmi odkúpilo hollywoodske štúdio Universal Pictures pre Alfreda Hitchcocka, ktorý mal v pláne adaptáciu nakrútiť. K jej realizácii sa však nedostal a po niekoľkých rokoch práva odkúpili českí producenti a réžie filmu sa ujal Miloš J. Kohout. Ten sa ako výtvarník či trikový režisér v minulosti podieľal na výrobe známych amerických aj českých filmov, neskôr sa začal venovať reklamnej tvorbe a réžii

videoklipov. *Oko ve zdi* je jeho dlhometrážny filmový debut. Podľa jeho slov sa nápad nakrútiť ho zrodil v hlave samotnej autorky literárnej predlohy pri práci na inom ich spoločnom projekte.

V triléri *Oko ve zdi* účinkujú aj slovenskí herci. V hlavných úlohách sa predstaví Soňa Valentová, Karel Roden, nemecká herečka Catherine Flemming a americký herec nemeckého pôvodu Jürgen Prochnow, ktorého diváci mohli vidieť vo filmoch *Da Vinciho kód*, *Twin Peaks* či *Anglický pacient*. Vo vedľajších úlohách sa objavia napríklad Csongor Kassai a Róbert Roth. Ako podotkol režisér, pri výbere hercov nehralo rolu, z akej krajiny pochádzajú, snahu autorov bolo nájsť pre postavy čo najzaujímavejšie herecké tváre.

Napínavý dej dokresľuje desivá atmosféra, ktorú podporila kamera Vladimíra Smutného. Nakrúcalo sa na viacerých miestach v Českej republike – v Zlíne, Prahe, na Otlickej priehrade a v ďalších lokáciách. Film vznikol v koprodukcii českých spoločností Magic Film a Miracle Film, jeho slovenským koproducentom je ALEF Film & Media Group.

Eva Michalková

Oko ve zdi (Česká republika / Slovenská republika, 2009)

Celkový rozpočet filmu: 1 162 127 EUR

Finančná podpora MK SR: 9958,20 EUR (300 000 Sk)

Počet distribučných kópií na Slovensku: 8 distribučných kópií

Scenáristika je práca pre pustovníkov

Hana Cielová (1958) sa už roky dotýka filmu teoreticky aj prakticky. Má za sebou množstvo úspešných projektov ako scenáristka (*Šiesta veta, Cudzinci, Kočky...*) aj ako dramaturgička (*Amerika, Návrat idiota, Kdopak by se vlka bál...*). Aktívne sa na rôznych pozíciách zúčastňuje medzinárodných festivalov, projektov a workshopov. Pôsobí ako kritička a stojí aj za českým televíznym magazínom o filme Filmopolis. V minulosti spolupracovala s MFF Karlove Vary, v súčasnosti pôsobí ako programová riaditeľka festivalu Febiofest v Českej republike. Počas aktuálneho ročníka slovenskej rovnomennej prehliadky sa v marci premietal aj nový televízny film *Zasažení bleskem*, ktorý vznikol podľa jej námetu a scenára.

Ako sa realizuje výber filmov na Febiofest v Prahe? Bolo ťažké vyberať filmy do programu jeho aktuálneho ročníka?

– Zostaviť program, v ktorom je takmer dvesto filmov, nie je jednoduché – a už vôbec nie vtedy, keď chcete, aby väčšina z nich bola pre českého diváka úplnou novinkou. Viac filmov z tohtoročného programu vzniklo totiž vlni, mnohé z nich mali premiéru na najprestížnejších svetových festivaloch ako Cannes, Berlín, Benátky, San Sebastian alebo Toronto. Febiofest je však prierezom toho, čo kinematografia priniesla v uplynulom roku. Mapuje všetky teritória, trendy, a to v kine hlavného prúdu, aj v autorskom artovom filme. Silná je tento rok napríklad kolekcia filmov mladých tvorcov zo súčasného Iránu, ktorí reagujú na momentálnu spoločenskú situáciu. Ale potešilo ma aj to, že v súťaži eu-

rópskych debutov a druhých filmov sme mali i slovenského zástupcu: *Bratislavafilm* režiséra Jakuba Kronera, ktorý priniesol českým divákovi iný pohľad na to, čo sa deje v súčasnom slovenskom filme.

A aká je situácia v nezávislom filme?

– Na karlovarskom festivale sme od roku 1992 do roku 1997 spoločne s manželom Štefanom Uhríkom viedli sekciu Fórum nezávislých, v ktorej sme sa venovali výhradne nezávislému filmu. Záber Febiofestu je ale omnoho širší. Napriek tomu, samozrejme, nezávislý film sledujeme aj naďalej. Je fakt, že situácia v ňom sa od doby, keď sme začínali, dosť zmenila. Dnes sa veľa tvorcov, hlavne amerických, snaží vyrobiť nezávislý film len ako akúsi vstupenku do Hollywoodu. A to je veľká škoda.

foto: archív H. C.

V aktuálnom ročníku Febiofestu na Slovensku je pomer slovenskej a českej tvorby, čo sa týka kvantity, vyrovnanější. Myslite si, že aj nový slovenský audiovizuálny fond priniesie zlepšenie?

– Dúfam v to, a táto moja nádej je založená na situácii v susednom Poľsku.

Je pre vás každý ďalší festival či prehliadka novou výzvou?

– Áno. Každý ročník musíte začínať úplne odznova.

Ako bojujete proti profesionálnej rutine?

– Bojujú proti nej samotné filmy, ktoré sa neustále menia. Kinematografia sa stále vyvíja, trendy sa menia, objavujú sa nové postupy a nové mená, a ak to chcete všetko sľuďovať, ak chcete mať „prst na tepe doby“, nemáte veľmi čas na rutinu...

A ako popri práci na festivaloch stíhate scenáristiku, ktorú ste vyštudovali na FAMU? Je pre vás písanie scenárov aj istý relax?

– Scenáristika je moje pôvodné povolanie. Dlhú dobu po páde socializmu som ju zanedbávala, pretože sme sa otvorili svetu a odrazu bolo možné cestovať a prinášať zo sveta mnoho nových podnetov a informácií – teda presne to, čo mi do tej doby nesmierne chýbalo. Preto sme sa vlastne aj s manželom začali venovať filmovému festivalom a filmovému magazínu Filmopolis pre ČT 2. Neskôr mi ale vlastná tvorba začala chýbať a pred pár rokmi som sa k nej znova vrátila.

Práca scenáristu je prácou o samote, naopak práca na festivaloch, workshopoch, pri producentskej činnosti je tímová a závislá od množstva ľudí... Ako to vnímate vy?

– To je veľmi presné. Scenáristika je práca pre pustovníkov, musíte sedieť hodiny sám doma len s počítačom... S bytym na festivaloch a podobnou činnosťou sa to výborne dopĺňa. Jedno kompenzuje druhé. Navyše, ja som typický Blíženc, potrebujem zmenu, preto mi táto kombinácia vyhovuje.

Ako sa vám opúšťa scenár, keď je hotový?

– Vždy, keď niečo dokončím, a myslím si, že tento pocit poznajú aj mnohí iní tvorcovia, pociťujem istú dobu zvláštnu prázdnotu. Našťastie, mám toľko práce, že sa ňou nemám veľmi čas zapodievať a mučiť.

Pri ktorom filme ste sa po prvýkrát dokázali zmieriť s tým, že keď ho zoberie do rúk režisér, už nie je váš? Alebo pri nakrúcaní aktívne spolupracujete?

– Našťastie som s tým bola zmierená od samého začiatku a vedela som, že v momente, keď scenár vydám z ruky a odovzdám ho režisérovi, presťáva byť mojím „dieťaťom“

a stane sa jeho... Preto sa ani nesnažím zasahovať do nakrúcania. Dieťa tiež potrebuje otca aj mamu. Jediné, čo je dôležité, je to, aby mali rovnaký názor na jeho výchovu. Na tom sa ale s režisérom snažím dohodnúť hneď na začiatku.

V písaní sa venujete vážnym témam. Je to náhoda alebo po takýchto témach siahate preto, že vás ako scenáristku oslovujú viac?

– Asi to nebude náhoda, zrejme ma oslovujú viac hraničné situácie a hlbšie otázky. Také, na ktoré sama hľadám odpoveď.

Zatiaľ ste mali šťastie na dobré herecké obsadenie vo svojich filmoch...

– ...a som za to veľmi vďačná. Každá postava sa dotvorí až obsadením a až konkrétny herec jej vdýchne dušu.

V súvislosti s kvalitou slovenských, ale aj českých filmov sa stále hovorí o absencii dobrého dramaturga. Aký je váš názor?

– Súhlasím s tým. Dramaturgia boli v minulosti vnímaní ako akísi cenzori a možno preto sa prešlo do opačného extrému, že sa ich funkcia takmer zrušila. Autor ale – aj keď to nerada priznávam – potrebuje odstup, akési druhé oči. Sama často žasnem, koľko chýb by sa dalo v našich súčasných filmoch odstrániť už vo fáze scenára. Prítom dramaturgia môže byť aj tvorivá a príjemná: ako na poslednom filme, ktorý som dramaturgovala. Bol ním *Káopak by se vlka bál* režisérky Marie Procházkovéj.

Na Slovensku si režiséri často píšú scenáre sami, alebo naopak, scenáristi si zasa sami nakrúcajú svoje scenáre. U väčšiny týchto filmov podlieha najväčšej kritike práve scenár...

– Obávam sa, že je len veľmi málo režisérov, ktorí sú schopní napísať si sami kvalitný scenár, a že väčšinou to robia z núdze, pretože nedokážu nájsť adekvátneho partnera – scenáristu a vytvoríť s ním doplňujúcu sa dvojicu, akou je napríklad Jan Hřebejk s Petrom Jarchovským. A to je Hřebejk sám pôvodne scenárista... Ak sa to podarí, je to veľké šťastie. Pre obe strany a hlavne pre film a pre divákov.

V Čechách i vo svete sa často nakrúcajú adaptácie úspešných domácich literárnych diel. Na Slovensku sú to výnimky, akoby režiséri ignorovali dobrú knihu, ktorá má filmový potenciál...

– To je určite škoda, pretože napríklad nielen *Muzika*, ale aj ďalšie prózy Petra Píšfánka by určite stáli za sfilmovanie.

Čo považujete za najdôležitejšie naučiť na scenáristických workshopoch a na FAMU začínajúcich scenáristov?

– Učiť scenáristiku je dosť ťažké, pretože každý študent je ako autor iný. Niektorí vie napríklad dobre postaviť príbeh, inému zase ide lepšie vystavovať postavu... Možno je najdôležitejšie ukázať im vlastné silné stránky a upozorniť ich na slabosti. Mala som možnosť učiť na FAMU aj zahraničných študentov a pracovala som ako tutor aj so zahraničnými autormi na scenáristických workshopoch. Zaujímavé bolo zistenie, že v cudzine sú študenti väčšinou oveľa viac oboznámení so zákonmi stavby scenára a jej pravidlami, teda s remeselnou stránkou veci. Vychádza tam totiž o tom veľa kníh a príručiek. Často však majú problém, že nemajú čo povedať alebo že čerpajú viac z iných filmov než zo života.

Zaujímate sa o ich práce aj potom? Presadili sa niektorí z nich?

– S niektorými som v kontakte doteraz. Mnohí študenti po skončení školy tápu, než sa uchytia. Iní sa presadia v úplne iných odboroch. Je to veľmi individuálne.

V programe ČT sa pravidelne objavujú nové televízne filmy, sama ste autorkou niekoľkých z nich. Na Slovensku sa ale stále spomína len na niekdajšie televízne pondelky. Preto podľa vás STV nenadväzuje na tradíciu televíznych filmov? Rozprávate sa o tom so slovenskými tvorcami?

– O situácii v STV viem len veľmi málo. Žiaľ, nad ČT sa práve teraz asi tiež sťahujú mraky, pretože podľa náznakov v médiách sa zdá, že jej nová koncepcia bude bližšia komerčným televíziám než verejnoprávnemu médiu. Čo by bola podľa mňa veľká škoda.

V čom je pre vás zaujímavá televízna tvorba? Ako pre scenáristku, aj ako pre diváka.

– Televízna tvorba umožňuje venovať sa komorným príbehom s hlbším psychologickým ponorom, ktoré ma zaujímajú aj ako scenáristku, aj ako diváka.

A v čom je pre vás atraktívna práca na festivaloch a výrobe filmových magazínov?

– Bavia ma predovšetkým osobné stretnutia s tvorcami, s ktorými nakrúcamo rozhovory. To je často veľmi obohacujúce. A niekedy aj prekvapujúce.

Myslíte si, že raz bude divák opäť náročnejší? Že mu nebude stačiť film iba ako zábaava? Alebo je to prirodzené, že artový film je menšinovou záležitosťou tak ako v literatúre, hudbe...?

– V dnešnom svete to tak je, že ide o menšinovú záležitosť. A čo sa týka vývoja, som dosť skeptická. To ale neznamená, že by takzvané menšinové zá-

ležitosti nemali mať adekvátny priestor a podporu. Práve naopak.

Česi sa sťažujú, že kvalita ich kinematografie klesá. Aký je váš názor?

– Česi sú tak trochu obeťou vlastného úspechu na domácom trhu. Keďže je v Čechách domáci film natoľko populárny, že sa zaplatí i vďaka domácim divákovi, mnohí producenti a tvorcovia sa snažia o ďalšie lokálne úspešné verzie *Snowboardákov* a podobných titulov. Vďaka tomu, samozrejme, celková kvalita klesá.

Ako sa vám páčia filmy nastupujúcej generácie mladších režisérov?

– Napríklad film Miry Fornay *Líštičky* sa mi páčil veľmi a musím zdôrazniť, že nielen v česko-slovenskom, ale dokonca vo svetovom kontexte. Som presvedčená, že minimálne v európskej konkurencii obstojí viac než dobre, o čom nakoniec svedčí aj to, že mal medzinárodnú premiéru na festivale v Benátkach.

Čaká sa na Slovensku aj v Čechách na nový veľký talent? A má vôbec šancu sa presadiť pri stále sa stupňujúcich komerčných tlakoch?

– Jeden veľký talent žiadnu kinematografiu nespasia. Skôr dobrý filmový zákon, legislatíva, celkový systém podpory kinematografie, jednoducho podmienky, ktoré talentovaným tvorcovi umožnia presadiť sa aj v čoraz komerčnejšom prostredí. Česká republika aj Slovensko sú malé krajiny a mali by sa snažiť zachrániť si nielen vlastný jazyk, ale aj kultúru. A autorský, umelecký film k nej patrí rovnako ako kvalitné divadlo, výtvarné umenie, vážna hudba, opera alebo balet.

Mariana Jaremková

(autorka je filmová publicistka)

Aké pravidlá určujú krajinu pôvodu filmu?

Film môže mať aj viac národností

Slovenské audiovizuálne prostredie je odkázané na spoluprácu so zahraničím, predovšetkým s európskym prostredím. Účasť viacerých krajín na projekte však nielenže prináša odlišné realizačné podmienky jednotlivých krajín, ale automaticky prerozdeľuje vlastnícke práva a rovnako aj zásluhy a úspechy diela medzi viaceré krajiny. A tu sa vynára otázka. Je v tejto situácii na mieste hovoriť o našom národnom úspechu, keď ide o spoločný európsky úspech? Je na mieste hovoriť o národnom diele? Prečo sa teda i napriek tomu snažíme v prípade koprodukčného filmu určiť jeho národnosť?

Koprodukcija má pravidlá

Audiovizuálne dielo je zo samotnej definície kolektívnym dielom, výsledkom tvorivej činnosti viacerých individualít či spoluautorov. Nemôže teda patriť iba jedinému človeku či v prípade koprodukcie jedinej krajine. V prípade európskych koprodukcí je vlastníctvo k právam, rovnako ako technická a umelecká účasť jednotlivých krajín na filme, presne zadané v Európskom dohovore o filmovej koprodukcii. Ten sa vzťahuje na koprodukcie združujúce najmenej troch koproducentov so sídlom najmenej v troch rôznych štátoch, pričom dielo vyrobené v tejto koprodukcii zodpovedá definícii európskeho filmového diela. Z hľadiska financovania to znamená, že v prípade mnohostrannej koprodukcie minimálny podiel nesmie byť nižší ako 10 percent a maximálny podiel nesmie byť vyšší ako 70 percent z celkových nákladov na výrobu filmového diela. V prípade, že tento dohovor nahrádza dvojstrannú zmluvu medzi člen-

skými štátmi, minimálny podiel nesmie byť nižší ako 20 percent a maximálny podiel nesmie byť vyšší ako 80 percent celkových nákladov. Koprodukčná zmluva a koprodukčné práva rovnako tak zaručujú každému koproducentovi spoluvlastníctvo na vytvorenom diele. Inými slovami, koprodukčné dielo patrí každému koprodukčnému partnerovi a ten ho teda môže označiť za svoje národné. Film sa tak stáva súčasťou národnej kultúry a dedičstva pre všetky zúčastnené krajiny. Platí to i pre minoritné koprodukcie. Okrem toho, podiel každého koproducenta musí zahŕňať technickú aj umeleckú časť. V zásade by mal vklad koproducentov formou tvorivých pracovníkov, technikov, umelcov, interpretov a materiálne vybavenia byť úmerný ich podielu na investícii. Znamená to, že každá koprodukčná krajina sa na filme podieľa nielen finančne, ale aj tvorivo. A práve vďaka týmto umeleckým vstupom možno dielo považovať za súčasť národnej kinematografie.

Národnosť na sto spôsobov

Európsky dohovor o filmovej koprodukcii priznáva národnosť každej zo zúčastnených koprodukčných strán, no a každému európskemu filmovému dielu vyrobenému v mnohostrannej koprodukcii zároveň umožňuje požívať výhody priznávajúce národným filmom. Výhody priznáva každému koproducentovi tá strana, v ktorej má sídlo, za podmienok a obmedzení vyplývajúcich zo zákonov a právnych predpisov tejto strany. Akonáhle je teda koprodukčný film uznaný ako „národný“, získava prístup k výhodám, ktoré lokálna legislatíva poskytuje svojim národným dielam. Tieto výhody predstavujú najmä možnosť uchádzať sa o podporu z verejných zdrojov, fondov, grantov a profitovať z daňových úľav a zvýhodnení. Ďalším z benefitov národného filmu je tiež účasť na národných filmových súťažiach a prehladkach.

Definícia národného filmu ktoréhokoľvek európskeho štátu je teda pod vplyvom európskych regulácií, avšak samotný koncept národnosti filmu závisí od individuálnych legislatívnych požiadaviek danej krajiny. Vo všeobecnosti ide najmä o kritériá ekonomického a kultúrneho charakteru, konkrétne: pôvodný jazyk filmu, krajina pôvodu autorov diela, národnosť producentov, miesto realizácie či post-produkcie, zloženie tvorivých a technických zložiek, národnosť výkonných umelcov a samozrejme, podiel finančných vkladov a investícií do diela či objem preinvestovaných prostriedkov v danej krajine. A keďže táto legislatíva nie je jednotná vo všetkých členských štátoch EÚ, národnosť filmu sa určuje ťažko a kriticky.

Niekoľko príkladov. Napríklad Nemecko prejavilo najviac úsi-

lia o posun ku skutočnej európskej integrácii v oblasti audiovizuálneho priemyslu, že prestalo používať termín „nemecký film“, a ten nahradilo konceptom „film oprávnený uchádzať sa o podporu“. Avšak pri určovaní tohto konceptu prihliada na jazykovú verziu filmu (film musí vzniknúť v nemeckej jazykovej verzii, ale zvuk filmu nemusí byť nutne nasnímaný v nemčine, môže byť aj dodatočne post-synchronovaný), pôvod režiséra (ten musí byť nemeckej národnosti alebo národnosti niektorej z nemecky hovoriacich krajín – Rakúsko, Švajčiarsko – alebo národnosti niektorej z členských krajín EÚ), národnosť a trvalý pobyt producenta (právnická osoba musí mať trvalý pobyt v Nemecku alebo musí mať zaregistrovanú pobočku v Nemecku či v niektorej z členských krajín EÚ), miesto nakrúcania (nakrúcanie v štúdiu sa musí realizovať v Nemecku), nemá ale žiadne obmedzenia týkajúce sa technického a tvorivého štábu. Veľká Británia zase definuje „národný film“ výhradne na základe ekonomických kritérií a nezohľadňuje pritom kritériá jazyka filmu či národnosti režiséra. Požaduje však, aby producent pochádzal z niektorej z členských krajín EÚ, nakrúcanie musí byť realizované v niektorej z krajín Commonwealthu alebo Írska a tá istá podmienka platí aj pre národnosť technických zložiek. Pomerne prísnu legislatívu pri určovaní národnosti filmu má naopak Španielsko: film musí vzniknúť v španielskom jazyku, 75 percent autorov (režisér, scenárista, hudobný skladateľ) musí byť pôvodom zo Španielska alebo z členských štátov EÚ, producent musí mať sídlo v Španielsku alebo v niektorom z členských štátov EÚ, to isté platí aj pre štáb (hereckí predstavitelia, production manager, architekt, kostýmový výtvarník,

kamera, strih, zvuk...) a majoritná časť filmu musí byť nakrútená na území Španielska, rovnako ako laboratórne a postprodukčné práce, ktoré zasa musia byť zrealizované v španielskych zariadeniach.

Na Slovensku zoširoka

V prípade Slovenska upravuje národnosť filmu audiovizuálny zákon, ktorý vstúpil do platnosti 1. januára 2008. Jeho definícia však vyvoláva mnoho zmiešaných reakcií a prekvapivých interpretácií. Znie nasledovne: slovenské audiovizuálne dielo je audiovizuálne dielo (1) vyrobené výrobcom audiovizuálneho diela, ktorý má alebo v čase jeho prvého uvedenia na verejnosti mal trvalý pobyt alebo sídlo na území Slovenskej republiky, (2) na vytvorení ktorého sa investíciami a technickou alebo umeleckou účasťou podieľal ako koproducent výrobca audiovizuálneho diela, ktorý má alebo v čase jeho prvého uvedenia na verejnosti mal trvalý pobyt, miesto podnikania alebo sídlo na území Slovenskej republiky, a to (A) podielom vo výške najmenej 20 percent celkových nákladov na výrobu audiovizuálneho diela pri dvojstrannej koprodukcii alebo (B) podielom vo výške najmenej 10 percent celkových nákladov na výrobu audiovizuálneho diela pri mnohostrannej koprodukcii, (3) vydané na území Slovenskej republiky prvýkrát alebo do 30 dní odo dňa jeho prvého vydania v inom štáte, pričom vydávanie zahŕňa zverejnenie obsahu a jeho rozširovanie na nosičoch bez ohľadu na druh tohto nosiča a formu zverejneného obsahu, (4) na vytvorení ktorého boli použité verejné prostriedky, okrem prostriedkov EÚ, vo výške najmenej 10 percent celkových nákladov na výrobu audiovizuálneho diela

alebo (5) označené výrobcom audiovizuálneho diela za slovenské.

Podľa slov Martina Šmatláka, riaditeľa Audiovizuálneho fondu, „ak má definícia národného filmu slúžiť na to, aby určila diela, ktoré majú prístup k národnému financovaniu a národným súťažiam, v takom prípade je naša definícia príliš široká, neurčitá a, jednoducho, stráca význam a úlohu, ktorú by mala plniť. Zákonom kodifikovaná definícia by mala umožňovať čo najjednoduchší výklad, aby mala praktické uplatnenie, avšak tá slovenská funguje úplne naopak. Možno to bude znieť barbarsky, ale ak slovenský producent (alebo dokonca pobočka zahraničného producenta registrovaná na Slovensku) nakrúti film celkom mimo Slovenska, so zahraničnými tvorcami a technickými zložkami, v cudzom jazyku a pričom na Slovensku ho vôbec nevedie, tento film bude i napriek tomu slovenský a bude sa môcť rovnoprávne uchádzať o národné zdroje, ocenenia, zaradenie do národnej štatistickej databázy či o bezplatný zákonný depozit a odbornú starostlivosť v Slovenskom filmovom ústave. Prekvapivo, kritérium jazyka realizácie, kreatívneho vkladu, pôvodu tvorcov či miesta nakrúcania je úplne irelevantné pre stanovenie 'slovenskosti' filmu podľa zákona. Definícia rieši len producentský vklad, na tvorivú spoločnosť sa pozabudlo. Nehovoriac o kontroverznom bode (5), podľa ktorého stačí, aby výrobca označil dielo za slovenské a ono bude slovenským!“

Rozhodujú zdroje financovania

Napriek tomu, že európsky dohovor jasne priznáva spoločnosť na diela a národnosť všetkým krajinám zúčastneným na koprodukcii, sú

situácie, kedy je i v prípade koprodukčného diela potrebné stanoviť jedinú krajinu pôvodu filmu či jediného národného producenta. Ide najmä o medzinárodné festivaly, prehliadky či filmové ocenenia. Pokiaľ sa koproducenti nedohodnú inak, koprodukčné filmové diela uvádza na medzinárodných festivaloch tá strana, v štáte ktorej má sídlo väčšinový koproducent alebo, ak je finančná účasť rovnaká, tak strana z ktorej pochádza režisér. Znamená to, že na festivaly film nemôže vyslať štát, ale len majoritný koproducent, resp. majiteľ práv k dielu. Rozhodujúcim kritériom je teda majoritný finančný vklad koproducenta alebo individuálne podmienky a práva k dielu zadefinované v koprodukčnej zmluve.

Na druhej strane v prípade medzinárodných filmových cien (napr. Oscar) nominuje film krajina, nie producent. A keďže jeden film nemôže vyslať viacero krajín, je potrebné určiť, ktorá má právo označiť ho za svoj národný. V prípade Oscarov tieto kritériá a pravidlá na určenie pôvodu krajiny určujú samotné stanovby americkej Akadémie filmových umení a vied. Tie ale nie sú jednotné s tými slovenskými či európskymi. Dôkazom bola aj nedávna diskusia okolo filmu *Bathory* v súvislosti s jeho nenominovaním za Slovensko na prestížne americké Oscary. Film totiž nespĺňa kritériá americkej akadémie ako národný slovenský film i napriek tomu, že v medziach národnej legislatívy slovenským filmom je. Znie to zvláštne, ale je to fakt.

V tejto súvislosti je zaujímavé vedieť, ako sa určuje národnosť filmu v Európskom audiovizuálnom observatóriu (EAO), keďže ide o inštitúciu, ktorá zhromažďuje informácie a vytvára štatistické databázy v oblasti audiovizuálnej tvorby. Vedie tiež evi-

denciu a ročenku európskych filmov členských štátov podľa krajiny pôvodu. Podľa slov Martina Kanzlera z EAO je „v právomoci každej krajiny určiť, čo považuje za národný film a čo nie. Avšak pre potreby medzinárodného štatistického výskumu bolo vybrané len jediné kritérium na stanovenie krajiny pôvodu – zdroje financovania. Rozlišujeme tak '100-percentný národný film', ktorý je financovaný výhradne národnými producentmi, 'majoritnú koprodukciiu', kedy je najväčšia časť financovania zabezpečená národným koproducentom a 'minoritnú koprodukciiu', kedy je najväčšia časť financovania zabezpečená inou ako národnou krajinou. Vo svojich štatistikách EAO rozdeľuje filmy do týchto troch kategórií. Práve zo štatistických dôvodov a tiež aby sa predišlo zdvojeným záznamom sa v štatistikách EAO označujú za národné filmy len '100-percentný národný film' alebo 'majoritná koprodukciiu.' Pričom toto štatistické rozhodnutie nepopiera fakt, že aj minoritné koprodukciiu môžu byť lokálnymi autoritami alebo inštitúciami v danej krajine označené ako národné.“

Na jednej strane teda existujú legislatívne, finančné a štatistické pravidlá, ktoré definujú národný film a na základe splnenia požadovaných kritérií mu umožňujú prístup k financovaniu a účasť na súťažiach a prehliadkach. Avšak práve preto, že tieto pravidlá nie sú jednotné, vznikajú paradoxné situácie, ktoré vedú k rôznorodým interpretáciám pôvodu filmu. V Európe si totiž každá krajina i napriek integračnej snahe stráži svoju kultúrnu integritu a odlišnosť...

Barbara Vrtová

(autorka je doktorandka na Katedre produkcie a distribúcie filmového umenia a multimédií na FTF VŠMU)

Držitelia Výročných cien ASFK sú už známi

Hoci je Febiofest nesúťažná prehliadka, svoju tradíciu si v jej dramaturgii vybudovali ocenenia jej hlavného organizátora, Asociácie slovenských filmových klubov (ASFK). Na slávnostnom otvorení aktuálneho 17. ročníka prehliadky boli vyhlásení držitelia Výročných cien ASFK pre najlepší filmový klub a najlepší klubový film za uplynulý rok, ale aj Výročné ceny ASFK za prínos svetovej a slovenskej kinematografie. Najlepším filmovým klubom za rok 2009 sa stal FK Europa Banská Bystrica, jediný filmový klub, ktorý sa nachádza v priestoroch multiplexu. V konkurencii mnohých titulov sa najlepším klubovým filmom za rok 2009 stala slovenská snímka *Osadné* Marka Škopa, ktorá je i najnavštevovanejším filmom uplynulého roka v klubovej distribúcii a za vlaňajší rok ju videlo viac ako desať tisíc divákov. Výročné ceny za prínos kinematografii patria trom významným osobnostiam. Za prínos svetovej kinematografii ju získali maďarský režisér Miklós Jancsó, ktorému Febiofest venoval v programe samostatný profil, a poľský režisér Andrzej Wajda, ktorému Febiofest zasa odpremiérovateľ jeho najnovší film *Svätá tráva*. Výročnú cenu ASFK za prínos slovenskej kinematografii si prevzal slovenský kameraman Stanislav Szomolányi, ktorý sa v januári tohto roka dožil významného životného jubilea. Febiofest pri tejto príležitosti uviedol jeden z jeho umeleckých kameramanských skvostov, film *Organ* Štefana Uhra. Film sa na Febiofeste premietal v samostatnej sekcii Zvláštne uvedenie v digitálnej zreštaurovanej kopii na Blu-ray nosiči. Výročné ceny ASFK sa udeľovali po druhýkrát v histórii.

(sim)

18. Ceny slovenskej filmovej kritiky udelené

Počas 17. Febiofestu v Bratislave boli na jeho slávnostnom záverečnom ceremoniiáli udelené aj 18. výročné ceny Klubu filmových novinárov (KFN) Slovenského syndikátu novinárov (SSN) za audiovizuálnu tvorbu roku 2009. Ceny boli udelené na základe hlasovania členov KFN SSN, pričom ankety sa zúčastnilo rekordných 52 respondentov. V kategórii slovenský dlhometrážny (aj koprodukčný) hraný film pre kiná zvíťazili ex aequo snímky *Nedodržený sľub* Jiřího Chlumského a *Pokoj v duši* Vlada Balka, v kategórii slovenský celovečerný a stredometrážny dokumentárny film sa víťazmi stali ex aequo dokumenty *Ako sa varia dejiny* Petra Kerekesa a *Osadné* Marka Škopa. V ďalšej kategórii slovenský krátkometrážny a študentský film si cenu odniesla snímka *Ďakujem, dobre* Mátyása Priklera, v kategórii filmová kritika a publicistika bola ocenená Nina Hradská za dlhoročnú a stále trvajúcu publikačnú filmovú činnosť. Cenu za najlepší zahraničný film v slovenských kinách ex aequo získali filmy *Nehanební bastardi* Quentin Tarantina a *Valčík s Bašírom* Ariho Folmana. Cena pre distribučnú spoločnosť patrí ASFK za distribúciu filmu *Valčík s Bašírom* a spoločnosti Tatrafilm za distribúciu filmu *Nehanební bastardi*. Ocenení boli aj tvorcovia seriálu *Zlatá šedesátá* pod vedením režiséra Martina Šulíka.

(švr)

České levy docestovali aj na Slovensko

Na slávnostnom odovzdávaní výročných cien Český lev, ktoré sa uskutočnilo 6. marca 2010, opäť uspela aj slovenská kinematografia. Koprodukčný česko-nemecko-slovenský film 3 sezóny v pekle Tomáša Mašina získal troch Českých levov. V kategórii najlepší hlavný herecký výkon si cenu odniesol Kryštof Hádek za ústrednú postavu Ivana Heinza, film získal Českého leva aj za najlepšiu kameru pre islandského kameramana Karla Oskarssona a zvíťazil aj v kategórii najlepší zvuk (Pavel Rejcholec, Jakub Čech). Z koprodukčných titulov zabodovala aj animovaná snímka *Na povale alebo Kto má dnes narodeniny?* Jiřího Bartu, ktorá zvíťazila v kategórii najlepší výtvarný počín. Cenu za najlepší vedľajší mužský herecký výkon si odniesol slovenský herec Ladislav Chudík za stvárnenie úlohy „eštébáka“ Kafku vo filme Jana Hřebejka *Kawasakih ruže*. Celkovým víťazom tohtoročných Českých levov sa stal film *Protektor* Marka Najbrta, spolu získal až šesť krištáľových sošiek. Víťazi boli vybraní z 34 českých filmov s rokom výroby 2009.

(uwe)

Slováci uspeli na 3. Early Melons

Dňa 20. marca 2010 sa skončil 3. ročník Medzinárodného festivalu študentských filmov Early Melons. Hlavnú cenu festivalu Grand Prix získala slovenská režisérka Viera Čákanyová za svoj film *100 dní*, ktorý porotu zaujal „sarkastickým nazeraním na život“. Režisérka si tak pripísala na konto už druhú Grand Prix z Early Melons, prvú jej udelili v prvom ročníku prehliadky v roku 2008 za snímku *Underground*. Cenu za najlepší hraný film si odniesol Mátyás Priker za film *Ďakujem, dobre*. Najlepším dokumentárnym filmom sa stala poľská snímka *Vtáci bez krídel* v réžii Michala Dawidowicza a v kategórii Najlepší animovaný film opäť patrí cena slovenskému filmu, získala ju Veronika Obertová za snímku *Viliam*, ktorého hlavnou myšlienkou podľa poroty je „to, ako nás naše vášne sprevádzajú a prinášajú nové vášne“. Za najlepšie video súťaže Videosekt bol vyhlásený titul *Hiding Myself* od Michala Holého a publikum udelilo svoju Divácku cenu dvom snímkam: dokumentu *59 / 184 / 84* od Lukáša Kokeša a francúzskemu filmu *Sprievod* od Pierra-Emmanuela Lyeta.

(uwe)

Nová televízna relácia o filme Kinorama

V televíznom vysielaní na Slovensku dlho chýbala relácia, ktorá by informovala o tom, čo aktuálne sa deje vo svete filmu. Nový filmový magazín Kinorama sleduje všetky žánre – hraný, dokumentárny, animovaný aj krátky film. Prináša rozhovory, inšpirácie, novinky o pripravovaných filmoch, informácie zo zákulisia, o nových filmoch v kinách, o festivaloch a filmových prehliadkach doma i v zahraničí. Zároveň informuje aj o legislatíve a financovaní filmov, filmových školách, vzdelávacích programoch či filmových workshopoch. Kinorama sa vysiela každý štvrtok v dĺžke tridsať minút na STV 1. Prvá časť bola odvysielaná 4. marca 2010 a sledovalo ju 67-tisíc divákov.

(uwe)

Slnko zasvieti na najúspešnejších

Po dvoch rokoch bude slovenské audiovizuálne prostredie opäť oslavovať. Uskutoční sa udeľovanie národných filmových cien Slnko v sieti 2010, v ktorom o ocenenia budú bojovať slovenské filmy a s nimi spojené tvorivé výkony s premiérou v rokoch 2008 a 2009. Noví držiteľia cien Slnko v sieti budú vyhlásení na slávnostnom ceremoniáli dňa 27. apríla 2010 v Historickej budove Slovenského národného divadla (SND) v Bratislave.

Najviac nominácií, až deväť, na národné filmové ceny Slnko v sieti získali filmy *Nedodržaný slub* Jiřího Chlumského a *Pokoj v duši* Vlada Balka. Oba sa spolu s filmom *Líštičky* Miry Fornay uchádzajú o cenu v kategórii najlepší hraný film. Ani jeden z ich režisérov však nebojuje o Slnko v sieti v kategórii najlepšieho režiséra, kde sa budú o sošku uchádzať dokumentaristi. Odniesť si ju môže Juraj Lehotský za film *Slepé lásky*, Marko Škop za *Osadné* a Jaroslav Vojtek za *Hranicu*. Tieto tri filmy sa uchádzajú aj o najlepší dokumentárny film v štvorici so snímkou Petra Kerekesa *Ako sa varia dejiny*. O Slnko v sieti medzi animovanými filmami budú súperiť snímky *About Socks and Love* Michaely Čopíkovej, *Chyťte ho!* Borisa Šimu a *Pružinka* Michala Meszároša. V kategórii krátky hraný film získali nominácie tiež tri tituly, a to *Ďakujem, dobre* Mátýasa Priklera, *Obedár* Ľubomíra Mihailo Kocku a *Otec* Lukáša Hanuláka.

Okrem týchto piatich kategórií sa ceny Slnko v sieti budú odovzdávať ešte v ďalších dvadsiatich. Ocenenia si prevezmú autori za najlepší scenár, najlepší kameramanský výkon, najlepší filmový strih, najlepší filmový zvuk, najlepšiu pôvodnú fil-

movú hudbu, najlepší výtvarný počin, najlepšie návrhy kostýmov, najlepší ženský herecký výkon v hlavnej a vedľajšej úlohe, rovnako najlepší mužský herecký výkon v hlavnej a vedľajšej úlohe. Poslednou kategóriou je najlepší zahraničný film, ktorým sa môže stať rumunská snímka *4 mesiace, 3 týždne a 2 dni* Cristiana Mungia, *Karamazovi* Petra Zelenku alebo *Katyn* Andrzeja Wajdu.

Hlasovanie na národnú filmovú cenu Slnko v sieti je dvojkoľové. O užších nomináciách rozhodli členovia Slovenskej filmovej a televíznej akadémie (SFTA) v prvom kole na základe prihlášok producentov. Vyberali zo 16 hraných a 15 dokumentárnych dlhometrážnych filmov, z 5 krátkych hraných a 12 animovaných filmov. Do kancelárie SFTA sa po prvom kole vrátilo 84 hlasovacích lístkov, z toho 5 od čestných členov, čo predstavuje takmer 70 percent hlasujúcich zo všetkých členov SFTA. Kto si nakoniec sošky Slnko v sieti prevezme, sa dozvedia nielen účastníci slávnostného večera v historickej budove SND, ale aj diváci televízie JOJ, ktorá prestížne udeľovanie cien Slnko v sieti odvysielala v priamom prenose o 20.00 hod.

(sim)

Slovenské filmy mimo distribúcie

Na Slovensku každý rok vznikne niekoľko desiatok krátkych, stredometrážnych a dokonca i dlhometrážnych filmov, ktoré sa do kín nikdy nedostanú. Niektoré z nich uvidia návštevníci festivalov, v lepšom prípade ich odvysielala televízia, prípadne vyjdú na DVD. Väčšina z nich však zostáva bežným divákom „utajená“. V súvislosti s národnou filmovou cenou Slnko v sieti sme sa rozhodli bližšie predstaviť práve tie snímky, ktoré sa o cenu tento rok uchádzali, no zároveň v kinách (zatiaľ) uvedené neboli.

Dokumentárne filmy

V kategórii celovečerných filmov sa o cenu Slnko v sieti uchádzalo 15 snímok, z ktorých všetky boli uvedené v kinách. Do kategórie dokumentárnych filmov bolo prihlásených tiež 15 titulov, z nich však len jedna tretina mala distribučnú premiéru. Diváci mohli vidieť snímky *Ako sa varia dejiny* Petra Kerekesa, *Hranica* Jaroslava Vojteka, *Osadné* Marka Škopa, *Slepé lásky* Juraja Lehotského a *Posledná maringotka* Petra Beňovského, pričom prvé štyri z nich získali nomináciu na Slnko v sieti. Ďalších desať titulov sa do kín nedostalo. Je to škoda, lebo iba tri z celej pätnástky neboli ocenené na podujatiach v zahraničí, čo svedčí o ich skvelej kvalite. Konkrétne o ktoré filmy ide?

Už pätnásť zahraničných ocenení získal portrét „slovenského Batmana“ pod názvom *Arsy-Versy*. Študent VŠMU Miro Remo nakrútil film o svojom bratovi, ktorý celý život pozoruje a fofí netopiere a o jeho matke, obávajúcej sa, čo s ním bude, keď zostane sám. O sedem cien menej získal film *Carstzens* – *siedma hora* skúseného Pavla Barabáša. Dokument o pokuse

o zdolanie ostrého vápencového ihlanu, najexotickejšej a zároveň najťažšie dostupnej hory sveta – Carstenzovej pyramídy uzatvára DVD kolekciu režisérových filmov Grand Prix IV. *Mesiac v nás* Diany Fabiánovej s humorom a iróniou odkrýva pravidlá „menštruáčnej etikety“, ktoré dodnes kralujú i v našej modernej spoločnosti. Zaregistrovaný bol do programu Týždňa medzinárodnej kritiky na MFF Locarno, získal Špeciálnu cenu poroty na festivale Gotham Screen v New Yorku, odvysielala ho STV i Arte a vyšiel na DVD. *Sahraa* Karimi vo filme *Afganské ženy za volantom* zaznamenala príbehy niekoľkých žien. Ich cesta za šoférsky umením je zároveň aj cestou za vlastnou slobodou. Film získal napríklad Cenu Jedného sveta v sekcii Slovenský dokumentárny film 2008/09. Držiteľ Ceny Zentivy 2005 pre mladého filmára a úspešný strihač Marek Šušlik v *Ceste Magdalény Robinsonovej* originálnym spôsobom spracoval príbeh slovenskej fotografky, ktorá počas Slovenského štátu stratila svojich rodičov a prežila utrpenie koncentračných táborov. Film získal Zvláštnu cenu poroty na Festivale slobôd v Bruseli a vyšiel aj na DVD.

Portrét slovenského džezového hudobníka, hráča na tenorový a sopránový saxofón Ľuboša Tamaškoviča *Jas is Jazz* v režii Petra Dimitrova získal prvé miesto na MFF európskeho umenia Arts & film v Telči. Režijný debut *Ježiš je normálni!* mladej herečky Terezy Nvotovej sa zaoberá poňatím viery, manipuláciou a výchovou detí v kontroverzných kresťanských skupinách. Režisérka skúma, kde končí hranica slobody vyznania a kde začína nebezpečná manipulácia. Film bol uvedený v českých kinách a odvysielala ho stanica HBO. Názov snímky Tomáša Hučka *Kým sa skončí tento film* naznačuje, že v centre jej pozornosti je Tibor Vichta, ktorý ako dramaturg výrazne ovplyvnil podobu mnohých slovenských filmov a za výnimočnými dielami významných slovenských režisérov stál i ako scenárista. Dušan Trančík za svoju pôsobivú výpoveď o osude výnimočného jedinca, zkladateľa piešťanských kúpeľov, a o jeho stretoch s ideológiami a ľudskou nežičlivosťou s názvom *Optimista* získal Igrica za televíznu dramatickú tvorbu. Film už odvysielala STV a vyšiel i na DVD. Pätnástym dokumentom uchádzajúcim sa o Slnko v sieti bolo *Slovenské národné povstanie 1944* Dušana Hudeca. Film stvárňuje trnistú cestu k slobode a demokracii a jej vyvrcholenie v SNP.

Krátke hrané filmy

V kategórii najlepších krátky hraný film bolo na Slnko v sieti prihlásených päť titulov. Snímka *Prekvapenie* Gabriela Hoštaja vychádza z tradícií klasického hororu a je založená na ľudovej povere o smrti. Do svojho vysielania ju zaradil kanál CS film. Na MFF Art Film Fest Trenčín / Trenčianske Teplice mal premiéru film $X = X + 1$ Juraja Krasnohorského, ktorý je ako jedi-

ný zo spomínaných titulov na 35 mm kópii. Počas 15 minút sa v ňom v jednom byte vystrieda 10 párov a každý X-tý pár je presvedčený, že ten $X+1$ je v ňom votrelcom. Medzi trojicu nominovaných na ocenenie v tejto kategórii sa dostali filmy *Dakujem, dobre* Mátyása Priklera, ktorý je formou i obsahom zaujímavým, ale i nelichotivým pohľadom do intímneho sveta partnerskej dvojice na sklonku života a ich najbližších príbuzných. Otázkou života a smrti sa zaoberá *Otec* Lukáša Hanuláka, ktorý získal dve ceny na festivale študentských filmov ÁČKO. Trojicu nominovaných uzatvára americko-slovenský *Obedár* Ľubomíra Mihaila Kocku v hlavných úlohách s Božidarou Turzonovovou a Štefanom Šafárikom. Film o osamelosti, smútku a nezmiernom kolobehu života získal okrem iných cien i prvé miesto v kategórii študentský hraný film nad 15 minút na Palm Springs International ShortFest Festival v USA.

Animované filmy

Dvanásť filmov bolo na Slnko v sieti prihlásených v kategórii najlepších animovaný film. Jeden dlhometrážny a jedenásť krátkych študentských, z toho desať z Vysokej školy múzických umení (VŠMU) a jeden z Vysokej školy výtvarných umení (VŠVU). Potvrzuje to len smutnú situáciu posledných rokov. Animovaná výroba v STV definitívne skončila v roku 2002 a v súčasnosti ju supluje zväčša len produkcia študentov animácie na VŠMU, avšak v oveľa menšom rozsahu. Jediným dlhometrážnym dielom v tejto kategórii bola bábková animácia čerstvého držiteľa Českého leva za najlepších výtvarný počín a jedného z najoriginálnejších a najuznávanejších tvorcov v oblasti českého animovaného filmu Jiřího Bartu *Na povale alebo*

Kto má dnes narodeniny?, ktorá vznikla v česko-slovensko-japonskej koprodukcii. Snímka sa prekvapujúco nedostala medzi trojicu nominovaných v tejto kategórii a na škodu vecí je aj to, že producent film neprihlásil na Slnko v sieti v kategórii najlepší výtvarný počín. Zo všetkých prihlásených filmov v kategórii najlepší animovaný film to však bola jediná snímka uvedená v distribúcii. Na 35 mm nosiči sú ešte filmy *About Socks and Love* a *Chyffe ho!*, no ani jednému z nich sa nepodarilo dostať do kín.

Trojicu nominovaných medzi animovanými filmami tvoria snímky, na ktorých sa podieľala VŠMU. Digitálne realizovaná plošková animácia *Chyffe ho!* Borisa Šimu, držiteľa Igrica za animovanú tvorbu a Prémie Literárneho fondu z Bienále animácie Bratislava, ktorá rozpráva o tom, čo všetko sa môže stať počas bežnej školskej návštevy múzea. Prvý slovenský animovaný film realizovaný počítačovou 3D animáciou *Průžinka* Michala Meszároša o malom žltom kúsku kovu prebudenom k životu, má už doma cenu za najlepší animovaný film z festivalu študentských filmov ÁČKO. Trojicu nominovaných uzatvára kreslená animácia Michaely Čopikovej *About Socks and Love* – do vtipnej skratky prevedený film o bežnom vzťahu muža a ženy. Snímka získala ceny na MF animovaných filmov v Stuttgarte a festivale Mediawave v Győri. Klasickú kreslenú animáciu použili i tvorcovia ďalších troch filmov prihlásených na národnú filmovú cenu. *Alfonzova mucha* Petra Budinského je o väzňovi Alfonzovi a malej muche, ktorí napokon spoja svoje sily a nájdú spoločného nepriateľa. Hrdinami filmu Andreja Kolenčíka *Čmuchal & sviňa zasahujú* je dvojica neohrozených detektívov, ktorí v upršanom meste vy-

šetrujú zdanlivo obyčajnú vraždu. Snímka získala na festivale študentských filmov ÁČKO Cenu v kategórii Animovaná tvorba. A Michaela Ošťádalová pomocou kreslenej animácie nakrútila film o večných sporoch dvoch babičiek a jednom kocúrovi s názvom *Susedky*. Kombinovaná technika, kreslená a 3D animácia a hrané vstupy sa spájajú vo filme Jozefa Elšíka *Neuveriteľné dobrodružstvo Aurora* o mužovi, ktorý podstúpi dobrodružnú cestu vlastným podvedomím, na konci ktorej možno prekoná sám seba a objaví svoj príbeh. *Premeny* Lenky Pšenčíkovej získali Cenu literárneho fondu za tvorivý výkon v kategórii Animovaná tvorba za zvuk na festivale študentských filmov ÁČKO. Lyrický animovaný film o premene malého dievčatka v dospelú ženu vznikol animáciou maľby na sklo. Príbeh na motívy indiánskej legendy s názvom *O ceste k slnku* nakrútila Ivana Chufková ako digitálne realizovanú ploškovú animáciu. V *@evolution* Juraj Kubinec pomocou vektorovej 2D animácie zobrazil Boha tvoriaceho svet dialľkovým ovládačom s malou pomocou evolúcie. Posledným animovaným filmom prihláseným na Slnko v sieti a jediným zástupcom VŠVU bola plošková animácia *Viliam* Veroniky Obertovej o chlapcovi, ktorý žije svojej kreslenej život v ukutočnom svete.

Šanci ako preniknúť k divákom prostredníctvom kín tieto filmy nemajú veľa. Núkajú sa im aspoň možnosti distribúcie na DVD, zaradenie do televízneho vysielania alebo možnosť zavesiť ich za poplatok na internete či zaradiť do čoraz rozšírenejšej služby Video on Demand. Ktorákoľvek z týchto možností by stála za to, pretože tieto diela potvrdzujú, že slovenskí tvorcovia majú čo ukázať.

Miro Ulman

Malomeštiacka revolta

Film *3 sezóny v pekle* Tomáša Mašína je príbehom mladého básnika Ivana Heinza v turbulentných 40. rokoch minulého storočia. Film ho zachytáva vo chvíli, kedy opúšťa rodičovský dom, nachádza osudovú lásku a dostáva sa do konfliktu s meniacim sa spoločenským zriadením. Je inšpirovaný spisovateľom a filozofom Egonom Bondym. Do akej miery?

Tvorcovia v titulkoch i v reklamnej kampani uvádzajú inšpiráciu Bondyho knihou *Prvních deset let*, mapujúcou roky 1947 – 1957, od samotného Bondyho sa však dištancujú. Prítom sa film odohráva vo veľmi konkrétnych historických reáliách a nielen hlavný hrdina, ale i ostatné postavy jasne odkazujú k svojim reálnym predobrazom. Ivan Heinz alias Emanuel Bonn napríklad vo filme recituje skutočné Bondyho verše, hoci ide o texty, ktoré nekorešpondujú so stvárnenu dobou, pretože vznikli až v 50. rokoch. Podriadené sú ale účelovému výberu – potrebám filmu vyhovovali len tie najvulgárnejšie, použité s jediným cieľom – pobaviť diváka.

Samotný Ivan Heinz je povrchným „rebelom bez príčiny“, ktorého konanie a repliky niekedy skádzajú až ku karikatúre toho, čo si mainstreamový divák predstavuje pod pojmom „avantgardný umelec“, vrátane gýčovitého recitovania útržkov veršov. Nепрекvapuje preto, že zaujímavý skutočný vzťah, ktorý mal Egon Bondy s Honzou Krejcarovou, dcérou Mileny Jesenskej, je sploštený na banál-

ne pozérstvo a samoúčelné provokácie Ivana a jeho milej Jany. Tieto postavy sú vďaka scenáru i hereckému stvárneniu Kryštofa Hádky a Karolíny Gruszkovej redukované na dvojicu psychologicky plochých a nesympatických postáv. Ich zábavky vyplňajú celú prvú časť filmu, zmena prichádza až s revolučným rokom 1948.

Na poľebruárové udalosti film nazerá optikou 2. svetovej vojny. Epizódy s mučením hlavného hrdinu na výsluchoch a následným väzením sú fabuláciou, pramálo zodpovedajúcou skutočnému osudu básnika, ktorý, hoci by skôr reprezentoval osudy miliónov ostatných, pre potreby filmu nebol dostatočne dramatický a pre jeho poslanstvo dostatočne ilustratívny. Táto vymyslená dráma tak umešňuje skutočnú tragédiu popraveného Závíša Kalandru, ktorý bol spolu s Karлом Teigem, predobrazom postavy kritika a Heinzovho mentora Viktora Lukasa (Jan Kraus). A z Bondyho, celoživotného bojovníka proti malomeštiactvu, známeho ako „marxist levý“, sa vo filme stáva uhladený malomeštiak, ktorý priľichlo vytriezvie zo svojich detinských revolučných ideálov. Okresanie množnosti na schému „salónny lavičiar, obrátený po prvej konfrontácii s hmatateľnou podobou vlastných ideálov“, a s ňou súvisiaca dichotómia dobra a zla sú tak dokonané. Ďalších Bondyho názorov a osudov neznačí diváci môžu jasat, skutočnosť však taká čiernobiela ani zďaleka nie je.

foto: Continental Film

Práve takíto diváci sú však vo výhode, keďže radikálne zmeny vo výraze i význame im neprekážajú, a zaujme ich skôr romantický príbeh Ivana a krásnej Jany, ktorý v skutočnosti nebol až taký romantický, rovnako ako Honza nebola až taká krásna. V tejto súvislosti potom ale nie je celkom jasný zmysel budovania filmu na konkrétnej predlohe. Myšlienky tvorcov by sa dali s rovnakým výsledkom komunikovať aj prostredníctvom príbehu fiktívneho básnika XY, ten by však zrejme nebol natoľko využitelný pri propagácii produktu skuseného reklamného režiséra.

Filmu *3 sezóny v pekle* však nemožno uprieť prepracované kameramanské stvárnenie Karla Oskarssona a zaujímavú prá-

cu so svetlom a farebnosťou. Po tomto naleštenom povrchu obrazu sa však celý film kľže ako správny reklamný spot bez akéhokoľvek hlbšieho zmyslu. Vizuálna symbolika pôsobí často banálne (surrealistická žirafa a roztekajúci sa telefón, prasknuté zrkadlo či zamrežované okno). Odkazy na výtvarné umenie a literatúru alebo použitie hudby Erika Satieho sa snažia na diváka zapôsobiť, odpúťajú jeho pozornosť od absencie myšlienky či deja a vyvolať dojem akéhosi intelektuálneho sprisahanectva pre zasvätených. Tomáš Mašín, debutujúci na poli réžie dlhometrážneho filmu (scenáristicky sa podieľal na filme Davida Ondříčka *Šeptej*) vytvoril efektný obal, pod ktorým ostáva prázdno bez ohľadu na to, či pristúpime na autorskú hru o Bondym bez Bondyho alebo vnímate hlavnú postavu ako básnika XY. *3 sezóny v pekle* rešpektujú všetky konvencie žánru, spôsob rozprávania je jednoduchý, dej plynie chronologicky a predvídaťeľne, s titulkami oddeľujúcimi roky 1947 – 1949 či skôr jednotlivé „rimbaudovské sezóny v pekle“.

Film, ktorý toľkokrát vyzdvihuje revoltu a odlišnosť, je v skutočnosti obsahovo i formálne malomeštiacky konformným pohľadom na nekonformného umelca – uhladeným a nekonfliktným, no patrične zideologizovaným. So skutočným Bondym nemá nič spoločné.

Monika Mikušová
(autorka je filmová teoretička)

3 sezóny v pekle

(3 sezóny v pekle, Česká republika / SRN / Slovensko, 2009)

Réžia: Tomáš Mašín. **Námet:** Egon Bondy – kniha *Prvních deset let* (1981), S. M. Blumfeld [Lubomír Drozd]. **Scenár:** Tomáš Mašín. **Kamera:** Karl Oskarsson. **Strih:** Petr Turyna. **Hudba:** Filip Jelínek. **Hrajú:** Kryštof Hádek, Karolína Gruszková, Martin Huba, Luboš Kostelný, Jan Kraus, Tomasz Tyndyk, Táňa Pauhofová, Matěj Ruppert, Lubomír Paulovič, Miroslav Krobot a ďalší. **Minutáž:** 108 min.

Boj o moc

Devätnásročný Malik prichádza do väzenia odsúdiť si vymieraný šesťročný trest za napadnutie policajta. Vidíme ho, ako spoznáva obyvateľov inštitúcie, zvyká si na život určený uzavretým a presne rozdeleným priestorom a súborom jednoduchých, no účinných pravidiel. Veľmi skoro pochopí, čo sa od neho očakáva, akú rolu tu má hrať. Prechádza vývojom, z ustráchaného a bitého nováčika sa stáva tým, kto vie udríeť v pravom čase na správnom mieste a zhromažďuje tak čím ďalej, tým viac moci.

V Audiardovom *Prorokovi* je väzenie zobrazené ako pole označovania a boja o moc. Zdanlivo jednoduchá, lineárne rozvíjaná zápleťka sa v rukách zručného režiséra mení na komplexný obraz štruktúr, vzťahov a napätí medzi jednotlivými jeho prvkami. Prostredie, kde sa odohráva Malikov vzostup, nie je bezvýraznou kulisou osudov postáv, práve naopak, je aktívnym, určujúcim faktorom, a to na mnohých úrovniach. Stačí si všimnúť len to, akým spôsobom je priestor väzenia štruktúrovaný, a ako sa

doň wpisuje už spomínaný boj o moc. Nejde o konflikt zákona s ne-zákonom, protichodnými silami, zreteľne oddelenými mrežami. Dozorcovia sú často spojencami väzňov, sú to figúrky, ktorými sa dá rôznym spôsobom manipulovať. Inou perspektívou by mohla byť etnická príslušnosť – Arabi verus Korzičania, no ani to nie je rozhodujúci moment. Malik to v jednom okamihu otvorene prizná: Nehrám za žiadnu stranu, hrám sám za seba. Boj o holý život z úvodu rozprávanie je v tejto chvíli dávno zabudnutý, cieľom je ukoristiť čo najviac moci, ovládnuť celý priestor väzenia, donútiť väzňov rešpektovať ho, báť sa ho, stať sa tým, kto vydáva rozkazy. Pobytom tu sa totiž nič nekončí, skôr naopak, nadobudnutá moc sa automaticky preniesie do sveta tam vonku.

Keďže nemám dostatok priestoru venovať sa aj vedľajším témam filmu (napríklad vzťah vedenia/vzdelania a moci, priepustnosť ohraničeného a stráženého priestoru či spôsob označovania prostredníctvom tiel), ani porovnávať film

foto: ASFK

Prorok s inými snímkami s podobným námetom z posledného obdobia (*Hlad*, *Bronson*), pripomeniem len hlavné piliere filmu. Rozprávanie je lineárne, no elipsovité, medzery pohlcujú rôzne dlhé úseky času. Malika sledujeme počas celých šiestich rokov jeho trestu (otvára sa tak aj možnosť uvažovať o jeho dospievaní, premene z mladíka na muža). Hoci sa film tvári jednoduchoznačne *realisticky* (ak ešte dnes tento pojem vôbec čosi znamená) a kamera neuhne ani pred drastickými výjavmi, dochádza tu k dôslednému prepletaniu s Malikovou takpovediac mystickou kúsenosťou. Audiard a jeho spolupracovníci sa s týmto motívom šikovne pohrali a výsledkom je, že dva na prvý pohľad opačné princípy sa sebou navzájom, obtáčajú sa okolo seba. Kľúčom sa tvorcom stali jednoduché, no nápadité, nie nutne trikové riešenia záberov a scén, spočívajúce okrem iného v onom doslovnom význame francúzskeho mise-en-

scène, teda vkladanie na scénu/do scény. Réžisér sa opiera aj o herectvo Tahara Rahima a Nielsa Arestrup, a Malik ako Malik sa prehľadom zvláda na stvárnenie náročný prerod, využívajúc rôzne zložky herectva – reč, mimiku, gestá, rôzne druhy pohybov. Vyhýba sa pritom trpitelským či, naopak, prehnaným tvrdým pózam, čo je zrejme aspoň do určitej miery zásluhou Audiardovho vedenia herca. Arestrup si vo filme zahral Malikovho mentora, Korzičana Césara Lucianiho, jeho výkon je snáď rovnako pôsobivý ako Rahimov.

Kvalitné remeselné zázemie, zručná réžia, poctivo napísaný a vyrozprávaný príbeh s presahom. To sú hlavné pozívia *Proroka*, oceneného minulý rok na festivale v Cannes a nedávno aj na francúzskych Cézároch. A aj keď nejde o film prelomový, za návštevu kina rozhodne stojí.

Michal Michalovič

(autor je absolvent
filmovej vedy na FTF VŠMU)

Prorok (Un prophète, Francúzsko / Taliansko, 2009)

Réžia: Jacques Audiard. **Námet:** Abdel Raouf Dafri. **Scenár:** Thomas Bidegain, Jacques Audiard. **Kamera:** Stéphane Fontaine. **Strih:** Juliette Welfling. **Hudba:** Alexandre Desplat. **Hrajú:** Tahar Rahim, Niels Arestrup, Adel Bencherif, Reda Kateb, Hichem Yacoubi, Jean-Philippe Ricci, Gilles Cohen a ďalší. **Minutáž:** 153 min.

foto: ASFK

Každý žije svoj vlastný únik

Nórsky režisér Rune Denstad Langlo debutuje celovečerným hraným filmom *Na sever* celkom úspešne. Minulý rok ním otváral prehliadku na Berlinale v sekcii Panorama, kde zároveň získal cenu FIPRESCI za najlepší film z tejto sekcie. Filmografia tohto nórskeho tvorca však nie je rozsiahla. Začínal krátkymi filmami, neskôr nakrútil dva celovečerné dokumenty, no až svojím hraným debutom potvrdil, že ako režisér práve štartuje filmársku kariéru. Film *Na sever* s najväčšou pravdepodobnosťou nebude jeho posledný.

Úvodná scéna filmu *Na sever* privádza divákov do lyžiarskeho strediska Gråkallen (neďaleko mesta Trondheim), kde len obraz naznačuje, ako hlavný hrdina Jomar trávi čas v malej horskej chate. Ako miestny ski patrol jazdí na snežnom skútri, opravuje zaseknutý vlek a stará sa o skipassy. V podstate však väčšinu času preleží pri sledovaní televízneho kanálu National Geographic alebo ho prespí. Jeho návšteva psychiatrickej kliniky odhalí skutočnosť, že Jomar vlastne všetko okolo snehu a lyží nenávidí. Vyzerá síce ako normálny severský chlapík: je zádumčivý, nehovorí viac než je potreba, čo nie je v týchto končinách nič nezvyčajné, ale úplne tak to nie je. Začíname tušiť, že na svoju cestu úniku už raz nastúpil...

V mnohých severských filmoch je riešením životných udalostí a zmien únik. Postavy unikajú z každodennej reality do prírody, za samotou a chladom, alebo naopak do juž-

ných krajín za slnkom a teplom s cieľom striasť zo seba zimu a šedosť bežných dní. Tento pocit motivuje snaha po obrodení. Hrdinovia cestou spoznávajú samých seba, bojujú proti stiesnenosti a vnútornému tlaku, ktorý je mnohokrát silno deštruktívny. Únik obohacuje. Necháva priestor pre poznávanie a objavovanie nových krás. Veci, ktoré stáli v opozícii a smerovali k sebaničeniu, sa zrazu zdajú byť riešiteľné. Vo filme *Na sever* katalizma severských hôr uvoľňuje priestor pre moment stretnutia s malým Jomarovým synom, o ktorého existencii doteraz nevedel, práve na ďalekom severe a zrazu dáva nádej.

Miesto, kde sa zoznamujeme s Jomarom na začiatku filmu, sa z geografického hľadiska i našich stredoeurópskych pomerov nachádza už samo osebe dosť severne. Pre Nórov samotných má však spojenie *isf na sever* úplne iný význam. Vydať sa *na sever* znamená objaviť nové dimenzie. Ubúda hustých ihličnatých lesov, pribúdajú brezy a holé zasnežené kopce odhaľujúce svoju monumentálnosť. Rozsiahle pláne medzi nimi zalieva severské slnko. Vstupujeme do regiónu pôvodných obyvateľov Sámov, kde necitlivý zásah ľudskej ruky, ale ani zbytočné emócie v náhodných stretnutiach. Napríklad dievča, ktoré Jomarovi pomôže pri oslepnutí snehom, či deduško v tradičnom sámskom kroji pôsobia ako snové, mystické zjavenia, ktoré i v najsilnejšom momente mlčania

foto: ASFK

prinášajú cenné rady a energiu do ďalšej cesty. A nie je to náhoda: severská osudovosť pracuje za svojich protagonistov.

Na sever je film, kde sa rozohrávajú vzťahy a väzby veľmi pomaly a všetko potrebuje čas. Jomarove mlčanie je pravdivé. Funguje na akýchsi indiciách, ktoré pomáhajú identifikovať pôvod tohto mlčania. Jomarova duševná dráma nie je v týchto podmienkach ojedinelá. Ojedinelé je formovanie príbehu prostredníctvom výstavby filmových obrazov. Ticho vypovedá namiesto protagonistov a zanecháva iba dojem emotívne dotvorený hudbou. Tento pocit môže byť pochopiteľný aj pre mnohých *ne-severanov*. Veď nakoniec predsa vyjde slnko. Jomar pristanie na priedomí domu a nachá-

dza, čo hľadal. Trochu pragmaticky, s ľahkým smútkom, ako keď sa díval na horiacu horskú chatku a spálil tak všetky minulé traumy.

Film *Na sever* je postavený do skutočného kontextu nórskeho severu. Režisér s divákom pracuje dôsledne, aby k uvedomeniu príbehu hlavného hrdinu dochádzalo tak prirodzene, ako doznievajú naše pocity na konci. Človek po vlastnej ceste osudu nepotrebuje nikomu nič vysvetľovať. Jomarov únik cez lesy je mystický, veseľý i dojemný. Tým, že v závere preklenie vysoké hory a zlyžuje do údolia, otvára priestor pre nový začiatok.

Zuzana Pauková

(autorka je absolventka filmovej vedy na FTF VŠMU)

Na sever (Nord, Nórsko, 2009)

Réžia: Rune Denstad Langlo. **Scenár:** Erlend Loe. **Kamera:** Philip Øgaard. **Strih:** Zaklina Stojcevska. **Hudba:** Ola Kvernberg. **Hrajú:** Anders Baasmo Christiansen, Kyrre Hellum, Marte Aunemo, Mads Sjøgård Pettersen, Lars Olsen, Astrid Solhaug, Even Vesterhus a ďalší. **Minutáž:** 78 min.

MEDIA Desk Slovensko informuje...

Uzávierka Výzvy EACEA 20/2009 – Podpora vývoja jednotlivých projektov, balíkov projektov 1. stupeň a balíkov projektov 2. stupeň je **12. apríla 2010**. Vzhľadom na pomerne veľké množstvo projektov podporených vo fáze vývoja Audiovizuálnym fondom predpokladáme, že adekvátne narastie i počet žiadostí v programe MEDIA. Všetkým producentom ale zásadne odporúčame navštíviť kanceláriu MEDIA Desk s predbežne vyplnenou žiadosťou v dostatočnom predstihu, aby bolo možné v žiadosti ešte urobiť zmeny k lepšiemu. Koncom marca vydala slovenská kancelária MEDIA Desk publikáciu *Program EÚ MEDIA pre dokumentaristov*. Obsahuje všetky základné a dôležité informácie nielen o možnostiach podpory pre nezávislých producentov dokumentárnych filmov z programu MEDIA, ale aj prehľad všetkých európskych tréningov, festivalov, siete EDN, trhov a pitching fór. MEDIA Desk Slovensko sa stala členom siete European Documentary Network (EDN) a dostáva tak všetky jej materiály. Viac na www.mediadeskslovakia.eu.

(vs)

Uzávierka na 16. MF lokálnych televízií

16. medzinárodný festival lokálnych televízií sa bude konať v termíne od 7. do 12. júna 2010 v Košiciach. Tvorcovia môžu tento rok svoj program prihlásiť do súťaže Zlatý Žobrák v troch súťažných sekciách: Lokálna televízia, Produkčná spoločnosť a Mladý tvorca, organizátori vypísali nasledovné súťažné kategórie: Spravodajstvo a publicistika, Dokument, Animované programy, Hraný film a Special – programy na tému Globálne otepľovanie. Prihlásené programy by nemali byť dlhšie ako 30 minút a nemali by byť vyrobené pred 30. júnom 2008. Uzávierka prihlášok je **15. apríla 2010**. Každý program musí mať osobitnú prihlášku, formulár nájdete na oficiálnej stránke festivalu www.festival.sk. Vyplnenú prihlášku môžu záujemcovia poslať emailom na adresu festival@festival.sk, faxom na +421 55 79 79 112 alebo poštou na adresu: Nadácia City TV, Hutnícka 1, 040 01 Košice, Slovensko. O postupujúcich budú organizátori informovať na oficiálnej stránke festivalu najneskôr desať dní pred začiatkom festivalu.

(uwe)

Portál o dokumentárnom filme DOKO

Na Slovensku začal fungovať nový portál DOKO, venovaný nielen slovenskému dokumentárnemu filmu a všetkému, čo s ním súvisí. Do predmetu jeho záujmu patrí dokument z celého sveta, zvlášť sa pozornosť venuje stredoeurópskemu dianiu – tvorivému, ale aj produkčnému, distribučnému, festivalovému – a obzvlášť tvorbe višegrádskeho kraja: Maďarska, Poľska, Česka a Slovenska. DOKO by mal byť aj priestorom pre polyfónne názorové spektrum širšieho autorského zázemia. Stránka prináša recenzie filmov, reflexie, reportáže z festivalov, rozhovory s tvorcami a mnoho iného o slovenskom i svetovom dokumentárnom filme. Jeho ambícou je hlbšia analýza, úvaha či polemika. Portál DOKO nájdete na adrese www.dokofilm.sk.

(uwe)

Druhá výzva Audiovizuálneho fondu je opäť početná

Na základe druhej výzvy Audiovizuálneho fondu (AVF) na predkladanie žiadostí s uzávierkou k 1. marcu 2010 dostala kancelária Audiovizuálneho fondu 168 žiadostí. Druhá výzva bola zameraná na produkciu hraných, dokumentárnych, animovaných, detských, školských, experimentálnych a vzdelávacích audiovizuálnych diel pre kiná, televízne vysielanie aj pre iné spôsoby verejného šírenia. Súčasťou výzvy boli aj minoritné koprodukcie podľa Európskeho dohovoru o filmovej koprodukcii. Druhou oblasťou výzvy bola distribúcia slovenských aj zahraničných filmov, tvorba vydávanie publikácií, odborný výskum a vzdelávanie. Novými oblasťami boli audiovizuálna výchova a prezentácia audiovizuálnych diel, kultúry a priemyslu v médiách. Celková výška požadovaných finančných prostriedkov v druhej výzve je viac ako 22,5 milióna EUR, rada Fondu určila na prerozdelenie celkovú sumu 4 320 000 EUR. Zároveň schválila aj novú Výzvu č. 3/2010. Žiadatelia budú môcť **od 1. do 30. apríla 2010** predkladať žiadosti zamerané na prípravu a organizáciu filmových festivalov alebo nesúťažných prehliadok audiovizuálnych diel v Slovenskej republike, prípravu a organizáciu iných verejných kultúrnych podujatí v oblasti audiovizie a kinematografickej kultúry v Slovenskej republike, zabezpečenie účasti slovenských audiovizuálnych diel na filmových festivaloch alebo nesúťažných prehliadkach v zahraničí a medzinárodnú prezentáciu audiovizuálnej kultúry a priemyslu SR.

(ts AVF)

Workshopy MIDPOINT pre študentov a absolventov

MIDPOINT Central European Script Center je nový výukový program zameraný na dramaturgiu a scenáristický vývoj absolventských projektov zo strednej Európy. Vznikol z iniciatívy pražskej FAMU a jeho partnermi sú ďalšie štyri filmové školy – v Bratislave, Lodži, Budapešti a Bukurešti. Hlavným cieľom programu je podporiť profesionalizáciu a dramaturgiu filmového diela. Tradičný systém výučby na oddelených katedrách totiž neponúka dostatočný priestor pre kreatívnu spoluprácu medzi scenáristom, režisérom a producentom, v dôsledku čoho vznikajú filmy, ktoré nenachádzajú uplatnenie na medzinárodnom trhu. MIDPOINT si preto kladie za cieľ školiť mladých filmárov v systematickej kreatívnej a medzinárodnej spolupráci na rozvoji scenára a naučiť ich profesionálnym návykom. Lektormi programu sú skúsení pedagógovia a aktívni dramaturgovia pôsobiaci v USA (Martin Daniel, Milena Jelínek) a v Európe (Pavel Jech, Pavel Marek). V roku 2010 otvára MIDPOINT trojmesačný výukový program pre študentov posledných ročníkov a absolventov scenáristiky, réžie alebo produkcie, s projektom hraného celovečerného alebo krátkeho filmu. Prvý workshop sa uskutoční v termíne od 18. do 26. júna 2010 počas festivalu Art Film Fest Trenčianske Teplice, druhý počas festivalu Fresh Film Fest v Prahe v termíne od 29. augusta do 4. septembra 2010. Podmienky, termín uzávierky prihlášok a viac informácií nájdete na www.midpointcenter.eu.

(ts)

Bielik = rebel v medziach zákona

Meno prvého slovenského režiséra, „selfmademana“ Paľa Bielika bude tento rok rezonovať v spojitosti so Slovenským filmovým ústavom (SFÚ) hneď niekoľkokrát. Pri príležitosti stého výročia jeho narodenia už koncom minulého roka vyšiel závesný filmový kalendár, v tlači je monografia *Paľo Bielik a slovenská filmová kultúra* a v DVD edícii *Slovenský film 40. a 50. rokov sa zasa pripravuje výber z jeho filmov. S autorkou monografie Petrou Hanákovou sme sa pohovorili o uhrančivej, autoritatívnej aj vzdorujúcej osobnosti Paľa Bielika, o tomto privilegovanom idole s jánošíkovským imidžom.*

Onedlho vyjde tvoja druhá monografia. Po „campy“ postmodernom Almodóvarovi si „prepla“ na uhrančivého, chlapčáckeho Bielika. Aká bola genéza voľby?

– Študovala som nejaký čas v zahraničí, a keď som sa vrátila, asi ma zvedla „rodná hruda“ či čo... Bielikom som na filmovej vede končila bakalárske štúdium a potom sa ma to už držalo. Mala som podporu pedagógov i filmového ústavu a Bielik a jeho kariéra ma doslova uhranuli. V istom štádiu som mala dokonca problém prestať. Knižka je vyše roka hotová, medzičasom už trochu zoslarla, predbehlo ju pár akreditačne urgentnejších publikácií, čo ma sprvu trochu hnevalo, ale mám 35 rokov a SFÚ mi vydáva druhú publikáciu, takže som vlastne vďačná.

**Publikácia je chronologicky členená podľa vročenia filmov a doplnená úryvkami Bielikovej korešpondencie. Jej šľavnatosť, ostrovtip a istá jasnozrivosť vypovedajú o intelekte, ale aj o silnom statu-
se Bielika – Muranicu, ktorý si**

vzdorovito vyspevuje „nebojím sa pána“. Aké bolo jeho skutočné postavenie v časoch „zúrivého“ komunizmu?

– To je práve čosi, čo neviem, či sa mi podarilo vyhodnotiť dostatočne objektívne. Hoci som stihla ešte pár pamätníkov, predsa len som pracovala predovšetkým s literatúrou, do ktorej sa, prirodzene, doba jej vzniku prefiltrovala či mohla prefiltrovať len čiastočne. Navyše, na to, aby človek dokázal čítať medzi riadkami, treba istú „životnú“ erudíciu, množstvo pomocnej literatúry, a tam sa i asi aj zostali isté slabiny. Napriek tomu však dúfam, že som Bielik a jeho pozíciu napriec komplikovaným storočím sprostredkovala aspoň ako-tak autenticky a empaticky. Čo mi na ňom imponovalo asi najviac a v čom vyčnieval z našej príkrčenej mentality boli vzdor a odvaha (a možno i schopnosť vypíť si s čertom i diablom). Bola mi sympatická jeho nezlomnosť, vôľa pokúšať sa, aj keď sa nedá, nesťažovať sa a nebožeťkať, ale v rámci možnosti a i s vedomím, že výsledok nebude perfektný, proste

pracovať. Ako to raz kdesi formuloval: „*Sú tu skúsenosti – je tu práca, čo je vždy viac ako kukanie do nebies.*“

Divácky film, o ktorom Bielik sníval, ho zároveň prevälcoval. Dnes sa na slovenský film nechodí, z Koliby sa stala „vysušená haluška“ a v jej areáli ako *memento mori* stojí bronzová socha Bielika. Nebola osobnosť Bielika založená práve na paradoxoch – mýte, ktorému sa vzpierať?

– Ten „obratý bronz“ na Kolibe je fakt smutná záležitosť. Ale štátotvorný bronz nikdy nebol bielikovským materiálom. V tejto súvislosti mi skôr napadá Bielikov portrét v Slovak pube na Obchodnej v Bratislave. Tiež je to trochu populárny „prenos“, navyše prevedený dosť insitne. Svedčí mu to tam ale asi lepšie ako vo vytunelovanom kolibskom areáli. Vôbec si myslím (a to teraz nesúvisí len s Bielikom), že s mýtmi by sme sa mali vyrovnávať inak, ako odlievaním do bronzu. Pretože „verejný bronz“ to je vždy záruka trapasu. A holuby to vedia.

Monografia vychádza k stému výročiu narodenia Paľa Bielika. Nie je tiež tak trochu paradoxom, že tento marketingový ťah akosi nadväzuje na „výročný“ kalendár, ktorý Bielik napredoval ako aktívneho aj penzionovaného filmára?

– Každá doba zrejme potrebuje štátotvorné figúry a výročia. Stačí si prisaďnúť do ktorejkoľvek z komisií či edičných rád (nielen tých regionálnych) a zistíme, že to stále funguje. A v prípade kultúr, ktoré nemajú osobnosť na rozdávanie, to možno platí dvojnásobne. Keď sa ale dnes poobzerám okolo seba, nemám pocit, že medzi našimi filmármi nachádzam veľa osobností, ktoré by sa tak ako Bielik dokázali na svoju

emeritnú pozíciu „náhrobného umrlca“ aspoň občas pozerať s nadhľadom.

Ako vnímaš stav a tempo našej historiografie vzhľadom na existenciu len niekoľkých monografií ťažiskových slovenských režisérov?

– Je pravda, že monografie a tzv. prehľadové dejiny sú z perspektívy aktuálnych nových dejín filmu už dosť passé žánre. Nedá sa však nič robiť, jednoducho ich potrebujeme. Českí kolegovia toto svoje zanedbané štádium preskočili (stále nemajú skompletizované Dejiny, poriadnu monografiu Fríča a iných „starých majstrov“ svojej kinematografie) a vrhli sa na nové teórie, stále sa im to však vracia. Veľa sa u nás zanedbalo, mnohé veci treba prepísať, nanovo interpretovať. Popri kritických monografiách, ktorých objekty sa už pomaly vyčerpávajú, sa však už treba pohnúť ďalej. Treba sa odpuťovať od servisnej historiografie. Mali by sme spracovať to, v čom sme jedineční (napr. filmy o SNP, o industrializácii Slovenska) a najmä oslobodiť sa od kritéria kvality a neproduktívneho ideologizovania. Potrebujeme kritické inštitucionálne dejiny, orálne dejiny, dejiny trapasov, a tak... A pokojne i nejaké to „best of“ či „worst of“ s lihotavými obrázkami, ktoré by sa dobre predávali. Osobne si však myslím, že slovenská filmová historiografia je v podstate lepšej kondícii ako samotná slovenská kinematografia, hoci aj my „vedci“ by sme boli radšej, keby to tak nebolo. Talenty v humanitných vedách či umenovedách však – zvlášť v slabých kultúrach – strácajú pôdu pod nohami, keď sa nemôžu oprieť o kvalitu svojho umenia.

Eva Filová

(autorka je filmová teoretička)

Barbara Klinger:
**Beyond the Multiplex
 Cinema, New Technologies,
 and the Home**

(University of California Press, Berkeley 2006, 311 strán)

Od polovice 80. rokov minulého storočia sa miesto a spôsob sledovania filmov menia stále rýchlejšie a výraznejšie. Kniha Barbary Klinger je štúdiou spôsobu, akým nové technológie a médiá menia vzťah diváka k filmu a celkovo ovplyvňujú vývoj kinematografie. Kladie si rôznorodé otázky. Je neustále pokračujúci presun divákov spred strieborného plátna pred domácu obrazovku či monitor skutočne triumfom napodobeniny nad autenticitou a pohodlnosti nad umením? Do akej miery sú vôbec prijateľné mrzačiaci

ce zásahy televízie do integrity filmového diela? Má domáca divácka skúsenosť nejakú šancu vyrovnať sa niekedy diváckej skúsenosti v kine? Barbara Klinger skúma podobu a vplyv fenoménov ako domáce kino, zberateľstvo filmov, uvádzanie filmovej klasiky v televízii, opakované projekcie či internetové filmové paródie, a dospieva k záveru, že súčasnú kinematografiu a jej vplyv nie je možné plne obsiahnuť a pochopiť bez prihliadnutia na jej recyklovanie mimo kina, predovšetkým v domácom prostredí.

Janet Harbord:
**The Evolution of Film
 Rethinking Film Studies**

(Polity, Cambridge 2007, 198 strán)

Ako sa mení film? Eklektická štúdia Janet Harbord v hľadaní odpovede na túto otázku spája filmovú teóriu a históriu, vnímanú v závislosti od dobovej perspektívy (keďže ako uvádza, médiá súčasnosti ovplyvňujú to, ako vnímame médiá minulosti i budúcnosti) s filozofiou, antropológiou či novými médiami. Film pre ňu už nie je reprezentantom jednotlivých kultúr, ale nezávislým médiom, oslobodeným od kategórií národných kinematografií. Pri je-

ho skúmaní vychádza z textov filmových teoretikov a historikov hlbokoj i celkom nedávnej minulosti, od Bélu Balázsa a Andrého Bazina až po Francesca Casettiho a Miriam Hansen. Útla knižka je nasýtená pozoruhodným množstvom odkazov na konkrétne filmy i literatúru, a aj keď je primárne určená čitateľovi, ktorý sa v týchto odkazoch dokáže zorientovať, rovnako dobre môže poslúžiť i ako odrazový mostík k ďalšiemu vzdelávaniu.

Timothy Murray:
**Digital Baroque
 New Media Art and
 Cinematic Folds**

(University of Minnesota Press, Minneapolis 2008, 309 strán)

Ďalším z príspevkov aktuálnej diskusii o elektronicom a digitálnom umení a nových médiách je v poradí už 26. publikácia z edície Electronic Meditations, ktorú vydáva University of Minnesota Press. Ako napovedá už titul, Murray hľadá paralely medzi digitálnym umením súčasnosti a vizuálnymi kódmi a modelmi éry baroka, pričom skúma širokú škálu umeleckých foriem. Zaujímajú ho najmä diela režisérov ako Peter Greenaway, Jean-

-Luc Godard a Chris Marker, videoinštalácie filmového teoretika Thierryho Kuntzela, renomovaných umelcov Keitha Pipera a Renate Ferro a interaktívne diela popredných svetových tvorcov ako Toni Dove a David Rokeby. Na základe tohto porovnávania Murray uzatvára, že na pochopenie umenia nových médií je nevyhnutný zásadný posun od lineárneho k non-lineárnemu vnímaniu skutočnosti, ktoré je vo väčšom súlade s povahou digitálnych médií.

Petr Szczepanik:
**Konzervy se slovy
 Počátky zvukového filmu
 a česká mediální kultura 30. let**

(Host, Brno 2009, 526 strán)

Kniha známeho českého filmového historika a šéfredaktora filmologického časopisu Iuminace Petra Szczepanika sa venuje nástupu zvukového filmu, ktorý považuje za najvýznamnejšiu štruktúrnú transformáciu československej kinematografie pred jej znárodnením. Autor skúma, ako sa konštituovalo nové médium v podmienkach medzivojnového Československa, čo pretrvalo z minulosti a čo otvorilo nové možnosti do budúcnosti. Problematike sa nevenuje z pohľadu jednotlivých filmových diel či ich režisérov, ale zaujíma sa o širší kontext ich vzniku, vráta-

ne produkcie, distribúcie a kín, ako aj skúsenosti ich publika. Čitateľ sa tak dozvedá, či transformačný proces prebiehal na všetkých úrovniach rovnakou rýchlosťou a ako na neho reagovali jednotliví aktéri z prostredia filmového priemyslu, ako bežní diváci a ako doboví kritici a teoretici. Šírkou záberu Szczepanik presahuje i hranice samotného média, keď ho porovnáva s jeho ďalšími zvukovými súčasníkmi – rozhlasom, gramofónom a populárnou hudbou.

Monika Mikušová
 (autorka je filmová teoretička)

Publikácie sú k dispozícii v knižnici SFÚ.

Hodinu neviš

(Magic Box)

Režisér Dan Svátek sa pri nakrúcaní filmu *Hodinu neviš* inšpiro-

val skutočným príbehom muža, ktorý ako zdravotník v nemocnici v Havlíčkovom Brode zabil sedem pacientov a ďalších desať sa pokúsil zabiť tak, že im v malých dávkach podával heparín. Inšpiroval sa tiež knihou psychiatra a spisovateľa Miroslava Skačáňho *Vraždy ze zázvisti*, ktorá vznikla na podnet tohto medializovaného prípadu. Hlavným hrdinom česko-slovenského psychotrileru *Hodinu neviš* je Hynek Michánek (Václav Jiráček), mladík, ktorý sa päťkrát neúspešne pokúšal

dostať na medicínu a napokon nastúpil do nemocnice ako sanitár. K navodeniu surovej atmosféry vo filme autorom pomohli priestory psychiatrického pavilónu v Bohniciach pred rekonštrukciou. Režisér dal priestor českým i slovenským hercom – Zuzana Kronerová je za tento film nominovaná na Slnko v sieti 2010 – občas sa však až príliš sústredil na formálnu stránku obrazu. Film s voľiteľným českým zvukom DD 2.0 a DD 5.1, českými titulkami pre nepočujúcich, anglickými titulkami (tie nie sú v bonusových materiáloch) a obrazom vo formáte 16:9 dopĺňajú ako bonusy trailer, nepoužitú scénu, videoklip k titulnej skladbe, ktorú zložil a naspieval Richard Müller, a zábery z nakrúcania.

Líštičky

(Bontofilm)

Necelé dva mesiace po premiére v kinách je debut slovenskej režisérky Miry Fornay *Líštičky* dostupný už aj na DVD. Vznikol podľa režisérkinho scenára v česko-slovensko-írkej koprodukcii a divákov privádza do súčasného Dublinu s dejom zasadeným do komunity českých a slovenských prisťahovalcov. Film rozpráva príbeh dvoch sestier. Staršia Tina (Rita Banczi) zasnúbená s Irom Stevom sa snaží za každú cenu pomáhať svojej mladšej sestre Alžbete (Réka Derzsi), ktorá je za stvárnenie tejto postavy nominovaná

na Slnko v sieti 2010). Od začiatku však medzi sestrami panuje napätie, spôsobené udalosťou z minulosti. Snímka *Líštičky* putuje po zahraničných festivaloch: ako prvý český alebo slovenský film po roku 1989 bola vlní vybraná do súťažnej sekcie debutov Týždeň kritiky na MFF v Benátkach a doma je nominovaná na Slnko v sieti 2010 za najlepší film. Na DVD vychádza s voľiteľným zvukom DD 2.0 a DD 5.1, českými titulkami, českými titulkami pre nepočujúcich, anglickými titulkami a obrazom vo formáte 16:9, ako bonusy sú na nosiči film o filme, trailer, fotogaléria a 19-minútový film *Alžbeta* z roku 2004. Práve jeho príbeh stál na počiatku režisérkinho celovečerného debutu.

Malé oslavy

(Bontofilm)

Začiatok nakrúcania slovensko-česko-talian-skej drámy *Malé*

oslavy sa niekoľkokrát posúval. Námet a scenár Slaveny Lipťákovskej sa napokon podujal preniesť na plátno český režisér Zdeněk Tyc (*Smradi, El Paso*). Dej tejto komornej drámy sa odohráva v súčasnej Bratislave a jej hrdinkami sú 38-ročná Magda (Anna Šišková), jej dcéra Agáta (Tereza Nvotová) a Magdina kamarátka Zora (Agi Gubíková). Magda má za sebou už mnohé životné prehy, ale keď sa jej zrúti sen o vlastnom kaderníctve deň pred je-

ho otvorením, zostanú jej len dlhy, výpoveď z prenajatého bytu a strach o dospievajúcu dcéru. Zatiaľ čo matka končí na robotnickej ubytovni, dcéra hľadá útek z neradosnej reality medzi mladými výrastkami, pre ktorých nič nie je problém. Snaha o realistický pohľad na súčasný život, podporená napríklad zábermi kameramana Mira Gáboru z reálneho prostredia ubytovni na periférii Bratislavy, však naráža na často až príliš okaté scenáristické konštrukcie. Film so zvukom DD 5.1, českými a slovenskými titulkami pre nepočujúcich a anglickými titulkami (tie nie sú v bonusových materiáloch) a obrazom vo formáte 16:9 dopĺňajú na DVD ako bonusy trailer, film o filme a fotogaléria.

Muzika

(Bontofilm)

Viac než dva roky po svojej premiére vyšla na DVD konečne aj komédia

Juraja Nvotu *Muzika*, ktorú v roku 2007 nakrútil v slovensko-nemeckej koprodukcii podľa rovnomennej poviedky Petra Pišfánka. Film triumfoval počas udeľovania národnej filmovej ceny Slnko v sieti 2008, keď si odniesol deväť ocenení, vrátane sošiek za najlepší film a réžiu a získal i niekoľko ďalších cien. Dej sa odohráva v Československu na rozhraní 70. a 80. rokov minulého storočia v obci neďaleko veľkého mesta a len kúsok od hraníc s kapitalistickou krajinou. Jadrom príbehu je tra-

gikomický osud mladého naivného saxofonistu. Ten si svoj talent a možnosti uvedomuje len okrajovo, no o to jednoduchšie a divokejšie sa zaplieta do deštruktívnych vzťahov, ktorých skutočný rozmer a dosah si len postupne uvedomuje. Filmu výrazne pomohlo výborné obsadenie vedľajších postáv, no napriek predpokladom sa nestal tým očakávaným hitom, ktorý po rokoch prilákal divákov do kín. *Muzika* je na DVD len so zvukom DD 2.0, obrazom vo formáte 4:3 letter box, slovenskými a anglickými titulkami. Medzi bonusmi sú fotografie, profil režiséra a produkčnej spoločnosti ALEF Film & Media Group, trailer, videoklip *Golden Lip*, záznam vystúpenia skupiny Hurrytan, film o filme a rozhovor s Petrom Pišfánkom.

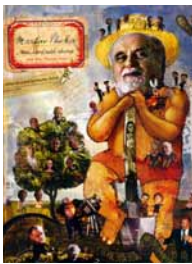

Posledná maringotka

(Furia film)

D o k u -
mentár-
ny film
Petra Beňovského z roku 2008
Posledná maringotka sa po
premietaní vo filmových klu-
boch dostáva k divákovi už aj
na DVD. Film, ku ktorému sce-
nár napísala autorka knihy *Ko-
medianti – Kočovníci – Bábkarí*
Ilda Hľadíková-Polívková, zobra-
zuje život a životný štýl posled-
ných autentických kočovných
umelcov – bábkarov v stredo-
európskom regióne v rôznych
kultúrnych a sociálnych kontex-
toch. Sú to skutoční poslední ko-
čovní umelci, z ktorých niektorí
stále hrajú a žijú vo svojich ma-
ringotkách. Film mapuje životy
štyroch kočovných rodín – Dub-

ských a Anderle zo Slovenska,
Kopeckých z Českej republiky,
pána Henrika Kemenyho z Ma-
ďarska a rodinu Dombrows-
kých z Nemecka. Okrem prí-
bliženia ich individuálnych osu-
dov snímka poukazuje aj na
základné korene a princípy
tohto jedinečného druhu eu-
rópskej kultúry. Film získal Cenu
Martina Slivku – Cenu Literár-
neho fondu za najlepší indi-
viduálny výkon pre slovenské-
ho tvorca na 15. Etnofilme Čad-
ca 2008. *Posledná maringotka*
vyšla na DVD v nenápadnom
štvorcovom papierovom obale
s dominujúcim anglickým náz-
vom filmu, s obrazom vo formá-
te 16:9 a slovenskými a anglic-
kými titulkami.

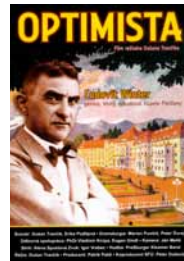

Martin Slivka – „muž, ktorý sadil stromy“

(Trigon Production / Slovenský filmový ústav)

D l h o -
metráž-
ny dok-
m e n t
Martina
Šulíka z roku 2007 vznikol podľa
scenára, na ktorom režisér spo-
lupracoval s Ingrid Mayerovou
a Rudolfom Urcom, jeho kame-
raman Richard Krivda za prácu
na ňom získal cenu Slnko v sie-
ti 2008. Vykrešluje plastický ob-
raz Martina Slivku (1929 – 2002),
ktorý bol tvorcom slovenského
dokumentárneho národopis-
ného filmu, režisérom, scenáris-
tom, dramaturgom, filmovým
teoretikom, pedagógom, auto-
rom, etnografom a najmä – vý-
nimočným človekom. Tento do-
kument však nie je len obyčaj-

nou spomienkou na Slivku
stredníctvom rozprávania jeho
blízkych a spolupracovníkov,
je aj pokusom poodhaliť taj-
omstvo jeho bohatého života
a tvorby. Nie je len prejavom
obdivu k Slivkovi ako k doyno-
vi slovenského dokumentárne-
ho filmu, ale aj upozornením
na potrebu analyzovať a zhod-
notiť jeho veľké dielo a umiesť-
niť ho do európskeho kontextu.
Film je na DVD s obrazom vo
formáte 4:3 a anglickými titulka-
mi. Medzi bonusmi sú spomien-
ky na život a tvorbu Martina
Slivku, no najmä na obale ne-
uvedené Slivkove významné
snímky *Voda a práca* (1963)
a *Odchádza človek* (1968).

Optimista

(Trigon Production)

D u š a n
Trančík je
nielen
režisér
om
hraných
filmov, ale i výborným dok-
umentaristom. Potvrdil to aj
filmom *Optimista*, v ktorom sa
zamerl na dlho zamlčovaný ži-
votný príbeh Ľudovíta Wintera
(1870 – 1968), geniálneho pod-
nikateľa a človeka nezlomného
ducha – vizionára, ktorý pred-
vídal dôležitosť rozvoja wellnes
aktivít a preventívnej starost-
livosti o zdravie a vybudoval
moderné svetoznáme kúpe-
le v Piešťanoch. Winter spolu
so svojím otcom pochopil veľ-
ký potenciál malých kúpeľov

a pustil sa do ich rekonštrukcie
a modernizácie aj napriek bo-
ju s rôznymi politickými režima-
mi. Bol zakladateľom Sloven-
skej balneologickej spoločnosti.
Trančíkov film *Optimista* zachy-
táva hrdinský zápas človeka
v zložitom geopolitickom pries-
tore Strednej Európy a zároveň
vzdáva hold tomuto nadané-
mu mužovi, ktorý napriek trp-
kému osudu bol schopný pra-
covať a myslieť pozitívne až do
konca svojho života. Film získal
vlani Igrica za televíznu dra-
matickú tvorbu, na DVD vychá-
dza s obrazom vo formáte 16:9
a anglickými, francúzskymi,
nemeckými, maďarskými a heb-
rejskými titulkami.

Pokoj v duši

(Forza Music)

J e d e n
z divá-
cky naj-
súpe-
šnej-
ších do-
mácich
titulov
minulého
roku
zaujali
i odborní-
kov a má
de-
vät
nominá-
cií na ná-
rodnú
fil-
movú
cenu
Slnko v
sieťi 2010
vo všet-
kých
hlavných
kategó-
riách
s výnim-
kou ré-
žie. De-
butujú-
ci
Vladimír
Balko si
vybral
scená-
r
skúseného
českého
autora
Jiřího
Křížana
a nakrú-
til prí-
beh zo
súčas-
nosti o
troch
kamará-
toch,
štyrid-
siatnikoch,
ktorých
prí-
ateľ-
stvo
pretr-
valo od
det-
stva do
dneš-
ných
dní. Do
úlohy
Tona,
vracajú-
ceho sa
z vä-
zenia
dom-
ov do
rodnej
dediny
up-
rostred
drsných
hôr, ne-
váhal ob-

sadiť vý-
razného,
no do-
teraz
skôr
len náv-
števni-
kom
divadla
známe-
ho Attilu
Mokosa.
Balko
sa ne-
tajil tým,
že ná-
metom i
for-
málnym
stvá-
rením vo
filme
*Po-
kaj v
duši*
chcel
nadvia-
zať na
úspeš-
né star-
šie do-
máce
tituly,
najmä
na chl-
apské
príbe-
hy
Martina
Hollého.
Film je
na DVD
so zvukom
DD 2.0 a
DD 5.1
bez
titulko-
vej pod-
pory a
obrazom
vo formá-
te 16:9.
Medzi
bonus-
mi sú
film o
filme,
na Slo-
vensku
histo-
ricky prvý
audioko-
mentár
režis-
éra a
herca
Attilu
Mokosa,
foto-
grafie,
trailer,
reportáž
TV JOJ
i videok-
lip Jany
Kirsch-
ner s ro-
vno-
mennou
titulnou
piesňou
a CD so
sound-
trackom
o filmu.

Miro Ulman

STANISLAV PÁRNICKÝ

„Vždy som bol zástancom toho, aby sa to, čo človek robí, nestalo stereotypom. Preto som aj ja rád migroval vo viacerých druhoch umenia. Pohyboval som sa na rozhraní divadla, televízie i filmu,“ hovorí režisér, scenárista a dramaturg Stanislav Párnický (1945), ktorý patrí medzi najvýraznejšie a najaktívnejšie osobnosti slovenskej kinematografie. V apríli oslávi významné životné jubileum.

K filmovému médiu ho to tiahlo od začiatku. Aj keď bola v 60. rokoch minulého storočia v Bratislave k dispozícii len fakulta divadelnej réžie, ostal študovať na VŠMU. „Zišťoval som si, ako je to na FAMU v Prahe, ale povedali mi, že som príliš mladý a mal by som ísť niekam do výroby, možno najlepšie do banie. Z toho, samozrejme, dostala mama panický strach, a tak sa FAMU nekonala,“ spomína Párnický na svoje začiatky. Po škole pôsobil v divadle SNP v Martine a zároveň v Československej televízii, kde sa režijne podieľal na mnohých televíznych filmoch a inscenáciách. Neskôr, v roku 1985 prešiel k výrobe celovečerných filmov na Kolibu. Často inklinoval a stále inklinuje k námetom s hlbším duchovným potenciálom a filozofickým podtextom, ktoré zasadzujú do súčasnosti i do dobových realít. Väčšina z jeho najvýznamnejších diel sú literárne alebo dramatické adaptácie. Ktoré sú pre neho osobne tie najdôležitejšie? „Vážim si Štefčekomu adaptáciu Švantnerovej Pasce, ale aj neskoršie veci. Boli čoraz rozpracovanejšie a hlbšie, napríklad Horákov Cukor alebo Kára plná bolesti od Jána Pappa. Veľmi zaujímavá bola pre mňa adaptácia Cesty ďalej od Barča Ivana – Najatý klaun. Je tam jeden z mojich najobľúbenejších hrdinov nje-len preto, že ho hral Petr Čepek, ktorého som mal rád po

hereckej i ľudskej stránke, ale hlavne preto, že išlo o hratinu na slovenské pomery nety-pického – existenciálneho. Všetko to možno vyvrcholilo Južnou poštou. Mám rád istý druh rozprávania, kde sa spája epické s dramatickým a literárnym.“ Párnický je ako režisér tiež podpísaný pod jednou z posledných koprodukčných rozprávok Šípová Ruženka (1990). „Lutujem, že som nenakrútil viac rozprávok pre deti. Poňalí sme ju možno príliš intelektuálne, napokon je aj výpoveďou o sexuálnom prebudení. Možno preto ide o večnejší film, než ktorýkoľvek iný. Obsahuje archetypálne súvislosti, ktoré vie divák stále prijímať.“

V posledných rokoch sa Stanislav Párnický naďalej venuje televíznej tvorbe, prešiel viacerými žánrami, medzi inými režíroval sitcom, reality šou či divácky úspešný dramatický seriál Ordinácia v Ružovej záhrade. „Takto vystavaný seriál s neohra-ničeným trvaním deja nie je založený na individuálnom, ale kolektívnom výkone. Je to zároveň otázka profesionálneho výkonu, tolerancie a schopnosti vedieť sa prispôbiť, aby viacerí spolupracujúci autori vytvárali zdanie jednotného diela. Som však presvedčený, že keď sa, možno aj vďaka podpore nového Audiovizuálneho fondu, viac presadí individuálna tvorba pred sériovou, ľudí by to k televíznym obrazovkám

a následne k filmu pritiašlo ešte viac.“ O niečo podobné sa pokúsil minulý rok, keď sa pustil do „staronového“ experimentu. V televízii režíroval inscenáciu Dôverní nepriatelia, ktorá sa kompletne vysielala naživo. Zámerom bolo nadviazať, respektíve zopakovať spôsob tvorby, ktorý v televízii kedysi fungoval. „Dnes považujem túto možnosť skôr za výnimočnú, ale naozaj zaujímavú. S hercami sme skúsili tri týždne a potom šlo všetko celkom naživo – hudba, sedem kamier, strih... Myslím si, že mi pritom pomohla práve divadelná a štúdiová skúsenosť.“

V súčasnosti sa Párnický podieľa na nakrúcaní televízneho filmu Čerešňový chlapec sa vracia. Zachytáva príbeh televíznej režisérky a jej snahu nakrútiť dokument o hercovi po prekonej porážke. „Námet ma oslovil svojou nekomerčnosťou a možno aj tým, že sú mi osudy postáv niečím bližšie. Najmä postava herca. Veď s Paľom Mikulíkom, ktorého osobná tragédia scenár čiastočne inšpirovala, sme boli dobrí priatelia. Po revolúcii v čase vyhlásenia nulového stavu sme ostali na VŠMU jediní pedagogickí stáli zamestnanci a konkurzo-

vali sme ju celú nanovo. Film má tiež zaujímavú ženskú postavu a ja mám rád ženské témy a hrdinky. Zdájú sa mi prízračivé, lebo sú akosi viac zviazané so životom. Na druhej strane príbeh hovorí aj o zárazkoch v našom živote. Nie v dogmatickom zmysle, ale v zmysle akéhosi pre-citnutia, prekonania niečoho.“ Stanislav Párnický tiež spolupracuje na televíznej sérii adaptácií svetových literárnych diel, ktoré sú prenesené do súčasného prostredia slovenských miest. Za sebou má nakrúcanie pilotného dielu podľa Dumasovej Dámy s kaméliami. Projekt je zatiaľ v štádiu vývoja.

Popri režisérskych aktivitách Párnický pôsobí aj na VŠMU a na Univerzite Tomáša Baťu v Zlíne. Ako vníma svoju pozíciu pedagóga? „Rád sa stretávam s mladou generáciou. Človeka to núti, aby si sám seba neustále preveroval, kontroloval a nestarol v názoroch. Bol by som rád, ak by sa medzi študentmi objavil niekto zaujímavý... Ale napokon, mám s nimi len pozitívne skúsenosti, v každej generácii sa niekto taký objaví. V študentoch je potrebné voľnosť potenciál, ktorý v nich je, a nenútiť ich k niečomu cudziemu. Každý má vlastnú cestu. Z Martina Šulíka sa stal dobrý režisér, ale ak sa niekto nakoniec nebude venovať hranej réžii, ale nájde sa v niečom inom, je to tiež v poriadku. Som rád, že Eva Borušovičová píše, lebo píše dobre. Vlado Struhár za sa vynachádza softvéry pre 3D animáciu. Marián Čurko komponuje hudbu, Juraj Johanides robí dobrú reklamu, Robo Šveda formátuje žánrovo vyhranené seriály a teší ma, že Peter Kerekes robí filmy tak, ako ich robí, na pomedzí hraného a dokumentárneho rozprávania. Sú z nich tvoriví ľudia a osobnosti, a myslím si, že to je dôležité.“

Martina Polívková

(autorka je filmová publicistka)

foto: Peter Procházka

ERNEST STREDŇANSKÝ

V apríli sa okrúhleho životného výročia dožíva herec, rozhlasový, divadelný a televízny režisér a publicista Ernest Stredňanský (1930). Uzmanie získal za svoju tvorbu slávnych televíznych pondelkov, po emigrácii v roku 1968 pôsobil ako redaktor a režisér v Slobodnej Európe a neskôr v Hlase Ameriky. Držiteľ prestížneho televízneho ocenenia Emmy Award sa pred niekoľkými rokmi prisťahoval naspäť na Slovensko.

Absolvent Štátneho konzervatória v Bratislave začínal ako herec a divadelný režisér. Od konca 40. rokov do polovice 50. rokov 20. storočia pôsobil v rozhlase a v divadle v Bratislave, Nitre a Žiline, ďalšie roky strávil v bratislavskom štúdiu Československej televízie ako režisér a scenárista.

Ernest Stredňanský patrí k zakladateľom Slovenskej televízie, preslávil sa predovšetkým tvorbou legendárnych televíznych pondelkov, spomeňme inscenácie *Pripad Verony Tkáčovej* (prvá slovenská pôvodná televízna hra), *Knieža Rastic*, *Verejný žalobca* a mnohé ďalšie. Značná časť Stredňanského tvorby sa, žiaľ, nezachovala pre neexistenciu záznamového zariadenia v začiatkoch televízneho vysielania.

Štúbnie sa rozbiehajúca Stredňanského kariéra televízneho režiséra prerušila okupácia Československa sovietskymi vojskami v auguste 1968. Stredňanský sa na protest proti tomuto aktu rozhodol krajinu opustiť. Emigroval najprv do Rakúska, neskôr do Nemecka, kde niekoľko rokov pôsobil v redakcii Slobodnej Európy. V roku 1974 sa s manželkou rozhodli odísť do USA. Nová životná etapa pre neho nezačínala ľahko, po viacerých rokoch strávených pomocnou prácou predavača či

výučovaním slovenčiny amerických diplomatov sa uchýlil v miestnej televízii v štáte Kalifornia ako zvukár, osvetľovač a kameraman. Neskôr začal opäť režírovať. V roku 1981 získal za produkciu a svetelný dizajn vianočného televízneho programu prestížne ocenenie Emmy Award, považované za televíznu obdobu Oscara. Živil sa aj výučbou filmovej produkcie na univerzite v San Franciscu a v San José. V roku 1986 prijal ponuku stať sa súčasťou medzinárodnej rozhlasovej siete Hlas Ameriky vo Washingtone, kde pôsobil ako zástupca šéfa slovenskej redakcie. V nezávislom Hlase Ameriky strávil takmer dvadsať rokov.

Na Slovensku sa však Stredňanského úspech neoslavoval. Ako emigrant sa stal personou non-grata a zmizol z titulkov svojich filmov aj z odborných encyklopédií. Na pôdu Slovenskej televízie sa vrátil až v roku 1991 réžiou Čechovovej poviedky *Pavilón číslo šesť* s Jozefom Kronerom v hlavnej úlohe.

Stredňanský sa pred niekoľkými rokmi presťahoval späť na Slovensko a svoj životný príbeh opísal v knihe *Drsné chlapecká svedčá*. V súčasnosti príležitostne publikuje vo viacerých slovenských médiách.

Eva Michalková

OSKÁR ŠÁGHY

V apríli si významné jubileum pripomína aj kameraman Oskár Šághy (1935), ktorý svoju umeleckú dráhu najskôr spojil s krátkometrážnou tvorbou, neskôr sa presunul k hranému filmu. Počas svojej kameramskej kariéry vytvoril obraz k viac ako stovke slovenských filmov a jeho meno sa spája predovšetkým s režisérom Otakárom Kriváňkom.

Od roku 1951 Oskár Šághy nafilmoval asi 150 krátkych filmov a desiatky vydání Týždňa vo filme. V roku 1964 sa spolu s Alojzom Hanúskom stal kameramanom filmu Jozefa Zachara *Psychodráma*, ktorý popisoval nové účinné spôsoby liečenia neurózy. O dva roky neskôr spolupracoval s Dušanom Hanákom na jeho krátkom čiernobielom dokumente *Prišiel k nám Old Shatterhand* (1966). V hranom filme Šághy debutoval v roku 1973 celovečernou snímkom *Srdce na lane*, psychologický príbehom o vernom priateľstve dvoch bratislavských chlapcov, vyrastajúcich v odlišných sociálnych

podmienkach. Nasledoval televízny film *Džarkovia*, pričom obe snímky vznikli v réžii Otakára Kriváňka. Tomuto režisérovi ostal Šághy verný aj pri nasledujúcich filmoch. Nakrútili spolu baladický príbeh na motívy tvorby Fraňa Kráľa *Čenkovy deti* (1975), psychologický príbeh zo života mladých ľudí, vyrovnávajúcich sa s tragickou udalosťou *Milosrdný čas* (1975) či trilógiu s hviezdny obsadením *Štipku soli 1-3* (1976). Nasledoval príbeh z prostredia budovania plynovodu *Blízke dialógy* (1979), seriál *Kúzelné mestčko* či dráma o probléme predčasného materstva *Predčasná leto* (1982). **(uwe)**

Z FILMOVÉHO DIANIA

Prípravuje sa nový koprodukčný film *DonT Stop!*

Prípravy nakrúcania filmu *DonT Stop!* českého režiséra a scenáristu Richarda Řeřichu sú v plnom prúde, jeho prvá klapka by mala padnúť na začiatku júna 2010. Ide o česko-slovenský koprodukciu, v ktorej sa česká spoločnosť EvolutionFilms s producentom Ondřejom Zimom a slovenská FilmFrame s producentkou Zuzanou Chadimovou-Richterovou zhodli na látke, ktorá má potenciál osloviť publikum v oboch krajinách. Film rozpráva o tinedžeroch, ktorých správanie sa v rôznych dobách veľmi nelíši, iné sú len spôsoby ich revolty. Vo filme *DonT Stop!* päťica mladíkov, žijúca v Československu v roku 1983, ventiluje svoje postoje voči autoritám, spoločenským normám, zodpovednosti a povinnostiam dospelých založením punkovej kapely. Ide o prvý celovečerný film Richarda Řeřichu, ktorý je zároveň autorom scenára. Štáb filmu bude česko-slovenský, rovnako ako aj herecké obsadenie. Film sa bude nakrúcať počas letných prázdnin, dokončovaf sa bude na jeseň. Jeho distribučná premiéra je naplánovaná na marec 2011. **(uwe)**

scenárista, režisér a producent Tomáš Krnáč

Momentálne sa naplno venujem producentskému zabezpečeniu svojho celovečerného hraného projektu JAZZUS. Robím rozpočty, finančné plány, plány cash flow, podnikateľské plány, rokujem... A pripravujem dokončenie nakrúcania, ktoré je plánované na leto. Rozmýšľam aj, čo s filmom, keď bude hotový. Zamýšľam sa nad jeho budúcou distribučnou stratégiou, intenzívne študujem filmový marketing na internete. Základná kampaň sa už začala,

projekt si na Facebooku získava fanúšikov doslova z celého sveta. Staňte sa ním aj vy – pomôžete nám tak film dokončiť v roku 2010.

animátorka Alica Gurinová

Na prelome rokov bolo možné vidieť moje filmy v Nitrianskej galérii. V Štiavici sme absolvovali spolu s ďalšími ľudmi animátorský workshop *Ilustruj*

a *rozpohybuj dom* a s českými ilustrátormi sme vytvorili desať krátkych filmov. Momentálne som ukončila prácu na videoklipes *Bells*. Premiéru mal v bratislavskom NuSpirit klube, potom cestoval do Košíc na moju vernisáž animácie do Kulturparku. Zostavovala som aj umeleckú časť do lifestyle magazínu *Tasty*, veľa ilustrácií sa objavilo i v aktuálnom vydaní časopisu VLNA. Teraz začínam vymýšľať novú znelku na *FestAnča* a zháňať šikovných slovenských animátorov.

dokumentarista Tomáš Hučko

Zopár mesiacov je mojou – v pravom zmysle slova amatérskou – vášňou tvorba webovej stránky o dokumentárnom filme DOKO. O dokumente tam píšem z radosti či našťastosti (ale aj z pocitov niekde medzi tým...) a budem rád, keď sa mi z monológu podarí prejsť aj do širšej diskusie. Okrem toho som na vlastnú päsť (a za svojej) začal nakrúcať svoj dávnejšie pripravovaný dokumentárny projekt, ktorý by na príklade osudov najznámejšej verejnoprávnej inštitúcie a jej počet-

ných predstaviteľov v uplynulom dvadsaťročí mohol niečo prezradiť o tom, aká sme spoločnosť. Lebo významom bomoť: Každý národ má takú *televíziu*, akú si zasluži...

Zakliate Momentky

Dr. Divnoláska odpovedá na najrôznejšie otázky čitateľov, ktoré sa týkajú filmu, videa alebo televízie v súvislosti so Slovenskom. Vaše otázky posielajte elektronicky na adresu: miroslav.ulman@sfu.sk alebo poštou na adresu: redakcia Film.sk, Dr. Divnoláska, Grösslingová 32, 811 09 Bratislava. Neváhajte a pýtajte sa. Každý mesiac vám Dr. Divnoláska na tomto mieste odpíše zaručene kompetentnú odpoveď.

Chceli by sme sa poradiť s dr. Divnoláskom, prečo sa nám nedarí nikde vidieť dokument *Momentky* Petra Kríšťútku o Devozi Ursynim z roku 2008. Nie je ani vo filmovej distribúcii, ani sa nepredáva na DVD. Podľa štatistiky uvedenej v nedávnom *Film.sk* existuje jedna DVD kópia, ktorú videlo za celý minulý rok v kinách 298 divákov. Jana a Ivan z Dúbravky

– Film *Momentky* mal premiéru na MFF Bratislava ešte v decembri roku 2008 a predstavenie bolo vypredané. Rovnako ako vlni na MFF Karlove Vary alebo na LFŠ v Uherskom Hradišti. Na Slovensku mal distribučnú premiéru 1. októbra 2009. Do kina ho uviedla spoločnosť Continental Film a tých 298 divákov prišlo na 16 projekcii. Keďže odpoveď na vašu otázku zaujímala i mňa, obrátil som sa na producenta i distribútora. Patrik Pašš z produkčnej spoločnosti Trigon Production mi odpovedal, že: „*filmovú stratégiu a distribúciu zabezpečuje Continental Film v sieti svojich DVD kín a jednoslových kín s DVD projektormi. V súčasnosti žiadame Audiovizuálny fond o grant na vyhlásenie 1 500 kusov DVD. V prípade úspešnosti budú DVD v predaji pred Vianocami 2010 v predajni Slovenského filmového ústavu Klapka.sk a v sieti predajní Pantha Rei.*“ Zástupca distribučnej spoločnosti Continental Film, Michal Drobný jeho odpoveď doplnil a korigoval: „*Chcel by som opraviť, že Continental Film nie je vlastníkom žiadnych kín. Momentky sa hrali len v kinách, ktoré sú vybavené DVD projektor-
mi, a tých je, jednoducho, veľmi málo.*“

V tejto súvislosti sa vynára otázka, prečo sa za takýchto podmienok producent s distribútorom podujali film uviesť do kín. Navyše bez propagácie. Do dnešného dňa film dokonca nemá ani distribučný list a na internetovej stránke Continental Filmu je uvedená len strohá informácia: „*Momentky, hudobný dokument, SR, réžia: Peter Kríšťútek (Chybné s krúžkom nad u – pozn. autora), hrajú: M. Varga, R. Pastrňák.*“ Zaujímavé je i to, že *Momentky* sa na rozdiel od iných dokumentárnych filmov uvedených v slovenskej distribúcii neocitli ani na zozname prihlásených diel na národnú filmovú cenu Slnko v sieti. Osud tohto filmu je však, žiaľ, len malou ilustráciou situácie na Slovensku. Na jednej strane je možné zohnať veľkú sumu peňazí na realizáciu filmového diela, no potom akoby sa stratila schopnosť alebo ochota investovať zlomok z nich aj do jeho propagácie. Je to otázka prístupu i profesionality. Ukazuje sa, že v oblasti nasadzovania domáчих titulov do kín a ich propagácie máme na Slovensku ešte stále čo dohádzať.

Miro Ulman

(Mimobratislavské kiná a filmové kluby sú vyznačené trojuholníkom!) ▽
(Vo Film.sk uvádzame program len tých kín, ktoré ho dodali do uzávierky Film.sk)

FILMOVÉ KLUBY

Filmový klub Charlie centrum

Špitálska 4, Bratislava, tel: 02/5296 8994, 0902/929 391, www.ic.sk

nepremieta sa

Filmový klub Igric

Saratovská 2/A, Bratislava, tel.: 02/6436 5669, www.dkdubravka.sk
predstavenia o 19.00 h. – pokiaľ nie je uvedené inak

29.4. – **Protektor**, r. M. Najbrt, ČR, 2009, 100 min.

Filmový klub Lúky

Dom kultúry Lúky, Víglašská 1, Bratislava, tel.: 02/6382 3930, www.kcp.sk
predstavenia o 19.30 h. – pokiaľ nie je uvedené inak

- 6.4. – **Erotic Nation**, r. P. Begányi, ČR/SR, 2009, 83 min.
13.4. – **Protektor**, r. M. Najbrt, ČR, 2009, 100 min.
20.4. – **Miloš Forman: Co tě nezabije...**, r. M. Šmídmajer, ČR, 2009, 110 min.
27.4. – **T.M.A.**, r. J. Herz, ČR/SR, 2009, 90 min.

Filmový klub Nostalgia

Budova SvF, Starohorská 2, Bratislava, tel. 02/5296 1713, www.nostalgia.sk
predstavenia o 19.00 h. – pokiaľ nie je uvedené inak

- 7.4. – **Božský**, r. P. Sorrentino, Tal., 2008, 118 min.
9.4. – **Kawasakihó ruže**, r. J. Hřebejk, ČR, 2009, 95 min.
12.4. – **Andrej Rubľov**, r. A. Tarkovskij, ZSSR, 1966, 174 min.
14.4. – **Gomora**, r. M. Garrone, Tal., 2008, 137 min.
16.4. – **Louise-Michel**, r. B. Delépine, G. Kervern, Franc., 2008, 94 min.
19.4. – **Solaris**, r. A. Tarkovskij, ZSSR, 1972, 165 min.
21.4. – **Hlad**, r. S. McQueen, Ír./VB, 2008, 96 min.
23.4. – **Dych**, r. Kim Ki-duk, J. Kórea, 2007, 84 min.
26.4. – **Zrkadlo**, r. A. Tarkovskij, ZSSR, 1975, 102 min.
28.4. – **Rekviem za sen**, r. D. Aronofsky, USA, 2000, 102 min.
30.4. – **Imaginarium Dr. Parnassa**, r. T. Gilliam, VB/Kan./Franc., 2009, 123 min.

Filmový klub Za zrkadlom

Dom kultúry Zrkadlový háj, Rovniankova 3, Bratislava, tel.: 02/6383 6764, www.kcp.sk
predstavenia o 18.04 h. – pokiaľ nie je uvedené inak

- 7.4. – **Poviedky z kuchyne**, r. B. Hamer, Nóř./Švéd., 2003, 95 min.
21.4. – **Kto je tu riaditeľ?**, r. L. von Trier, Dán./Švéd./Franc./Tal./Nóř./Isl./Fin./SRN, 2006, 99 min.
28.4. – **Adamove jablká**, r. A. T. Jensen, Dán., 2005, 94 min.

Filmový klub Alternatíva

Námestie S. H. Vajanského 2, Martin, tel.: 043/422 4994, www.kinoastrojar.mojmartin.sk
predstavenia o 17.30 h. – pokiaľ nie je uvedené inak

- 6.4. – **Bronson**, r. N. Winding Refn, VB, 2008, 92 min.
14.4. – **Hlad**, r. S. McQueen, Ír./VB, 2008, 96 min.
21.4. – **Louise-Michel**, r. B. Delépine, G. Kervern, Franc., 2008, 94 min.
28.4. – **Na sever**, r. R. D. Langlo, Nóř., 2009, 78 min.

Filmový klub Fontána

MKS, Beethovenova 1812/1, Piešťany, tel.: 033/772 5375
predstavenia o 20.00 h. – pokiaľ nie je uvedené inak

- 5.4. – **Angel**, r. F. Ozon, VB/Belg./Franc., 2007, 119 min.
12.4. – **Nepozvaný hosť**, r. T. McCarthy, USA, 2007, 104 min.
19.4. – **Bronson**, r. N. Winding Refn, VB, 2008, 92 min.
26.4. – **Na sever**, r. R. D. Langlo, Nóř., 2009, 78 min.

Filmový klub Naoko

Kino Hviezda, Paulínska 1, 917 01 Trnava, tel.: 033/551 1042, www.naoko.sk

- 6.4. – **Luk**, r. Kim Ki-duk, J. Kórea/Jap., 2005, 90 min. (18.00 h.)
6.4. – **Dych**, r. Kim Ki-duk, J. Kórea, 2007, 84 min. (20.00 h.)
13.4. – **Control**, r. A. Corbijn, VB, 2007, 119 min. (18.00 h.)
13.4. – **Keď sa muž vracia domov**, r. T. Vinterberg, Dán./Švéd., 2008, 93 min. (20.00 h.)
20.4. – **Krátky film o láske**, r. K. Kiešlowski, Poľ., 1988, 83 min. (18.00 h.)
20.4. – **Invázia barbarov**, r. D. Arcand, Kan./Franc., 2003, 99 min. (20.00 h.)
27.4. – **Krátky film o zabíjaní**, r. K. Kiešlowski, Poľ., 1987, 81 min. (18.00 h.)
27.4. – **Hranice ovládania**, r. J. Jarmusch, USA/Špan./Jap., 2009, 116 min. (20.00 h.)

Filmový klub Nitra

Prí Ústave literárnej a umeleckej komunikácie FF UKF v Nitre, Tr. A. Hlinku 1, tel.: 0905/580 297

- 7.4. – **Keď sa muž vracia domov**, r. T. Vinterberg, Dán./Švéd., 2008, 93 min. (20.00 h.)
12.4. – **Hlad**, r. S. McQueen, Ír./VB, 2008, 96 min. (20.00 h.)
19.4. – **Louise-Michel**, r. B. Delépine, G. Kervern, Franc., 2008, 94 min. (20.00 h.)
26.-27.4. – **17. Febiofest 2010**

Filmový klub Otáznik

MsKS, Sládkovičova 2, 934 01 Levice, tel.: 036/622 5835, kulturalv@mail.t-com.sk
predstavenia o 19.00 h. – pokiaľ nie je uvedené inak

- 1.4. – **Hlad**, r. S. McQueen, Ír./VB, 2008, 96 min.
8.4. – **Antikrist**, r. L. von Trier, Dán./SRN/Franc./Švéd./Tal./Poľ., 2009, 104 min.
15.4. – **Protektor**, r. M. Najbrt, ČR, 2009, 100 min.
22.4. – **Prorok**, r. J. Audiard, Franc./Tal., 2009, 153 min.

ARTKINÁ

Artkino Za zrkadlom

Dom kultúry Zrkadlový háj, Rovniankova 3, Bratislava, tel.: 02/6383 6764, www.kcp.sk
predstavenia o 20.04 h. – pokiaľ nie je uvedené inak

- 4.4. – **Smrť čaká všade**, r. K. Bigelow, USA, 2008, 128 min.
5.4. – **District 9**, r. N. Blomkamp, USA/NZ, 2009, 112 min.
7.4. – **Nejako sa to komplikuje**, r. N. Meyers, USA, 2009, 116 min.
11.4. – **Milenci**, r. J. Gray, USA, 2008, 110 min.
12.4. – **Dych**, r. Kim Ki-duk, J. Kórea, 2007, 84 min.
14.4. – **Louise-Michel**, r. B. Delépine, G. Kervern, Franc., 2008, 94 min.
18.4. – **Hlad**, r. S. McQueen, Ír./VB, 2008, 96 min. (20.34 h.)
19.4. – **Whisky s vodkou**, r. A. Dresen, SRN, 2009, 104 min.
21.4. – **Na sever**, r. R. D. Langlo, Nóř., 2009, 78 min.

- 25.-26.4. – **Prorok**, r. J. Audiard, Franc./Tal., 2009, 153 min.
 27.4. – **Golem**, r. P. Wegener, H. Galeen, Nem., 1915, 60 min. (19.04 h.)
 28.4. – **Antikrist**, r. L. von Trier, Dán./SRN/Franc./Švéd./Tal./Poľ., 2009, 104 min.

A4 - nultý priestor

Nám. SNP 12, Bratislava, www.a4.sk

- 9.4. – **Yesmeni opravujú svet** (20.00 h.)
 17.4. – **Kino ušami Daniela Baláža** (20.00 h.)
 21.4. – **Curtas III.** (20.00 h.)
 23.4. – **Prechádzka filmovým rajom – Najlepšie filmy všetkých čias** (20.00 h.)
 28.4. – **Curtas IV.** (20.00 h.)

KINÁ

Kino Igric

Saratovská 2/A, Bratislava, tel.: 02/6436 5669, www.dkdubravka.sk
 predstavenia o 19.00 h. – pokiaľ nie je uvedené inak

- 8.4. – **Valentín**, r. G. Marshall, USA, 2010, 125 min.
 10.4. – **Smrť čaká všade**, r. K. Bigelow, USA, 2008, 128 min.
 11.4. – **Kawasakího ruže**, r. J. Hřebejk, ČR, 2009, 95 min.
 15.4. – **Doktor od jezera hrochů**, r. Z. Troška, ČR, 2009, 102 min.
 18.4. – **Samec**, r. D. Mackenzie, USA, 2009, 97 min.
 25.4. – **Princezná a žaba**, r. R. Clemens, J. Musker, USA, 2009, 97 min. (17.00 h.)
 25.4. – **Vikolak**, r. J. Johnston, VB/USA, 2010, 125 min.

Kino Lúky

Dom kultúry Lúky, Víglašská 1, Bratislava, tel.: 02/6382 3930, www.kcp.sk
 predstavenia o 19.30 h. – pokiaľ nie je uvedené inak

- 4.4. – **Rollerka**, r. D. Barrymore, USA, 2009, 111 min.
 8.4. – **Chamtivosť**, r. E. von Stroheim, USA, 1924, 106 min.
 11.4. – **Zoufalci**, r. J. Rudolfová, ČR, 2009, 97 min.
 15.4. – **Dokonalý únik**, r. D. Twohy, USA, 2009, 97 min.
 18.4. – **Valentín**, r. G. Marshall, USA, 2010, 125 min.
 22.4. – **Galimatiáš**, r. J.-P. Jeunet, Franc., 2009, 104 min.
 25.4. – **Avatar**, r. J. Cameron, USA, 2009, 166 min. (17.00 h.)
 29.4. – **Hlad**, r. S. McQueen, Ír./VB, 2008, 96 min.

Kino Mladosť

Hviezdoslavovo nám. 17, Bratislava, tel.: 02/5443 5049

- 1.4. – **Protektor**, r. M. Najbrt, ČR, 2009, 100 min.
 1.-7.4. – **Kawasakího ruže**, r. J. Hřebejk, ČR, 2009, 95 min.
 5.4. – **Rozorvané objatia**, r. P. Almodóvar, Špan., 2009, 128 min.
 6.4. – **Líštičky**, r. M. Fornay, ČR/SR/Ír., 2009, 83 min.
 8.-14.4. – **Protektor**, r. M. Najbrt, ČR, 2009, 100 min.
 8.-14.4. – **Whisky s vodkou**, r. A. Dresen, SRN, 2009, 104 min.
 15.-21.4. – **Prorok**, r. J. Audiard, Franc./Tal., 2009, 153 min.
 16.-21.4. – **Antikrist**, r. L. von Trier, Dán./SRN/Franc./Švéd./Tal./Poľ., 2009, 104 min.

7x7 2010

- 21.4. – **Rozorvané objatia**, r. P. Almodóvar, Špan., 2009, 128 min. (18.00 h.)
 22.4. – **Happy-Go-Lucky**, r. M. Leigh, VB, 2008, 118 min. (18.00 h.)

- 22.4. – **Venkovský učiteľ**, r. B. Sláma, ČR, 2008, 117 min. (20.30 h.)
 23.4. – **Ako sa varia dejiny**, r. P. Kerekes, Rak./SR/ČR, 2009, 88 min. (18.00 h.)
 23.4. – **Gomora**, r. M. Garrone, Tal., 2008, 137 min. (20.30 h.)
 24.4. – **Malí šibali**, r. L. Tirard, Franc./Belg., 2009, 91 min. (15.30 h.)
 24.4. – **Galimatiáš**, r. J.-P. Jeunet, Franc., 2009, 104 min. (18.00 h.)

- 22.-30.4. – **Na sever**, r. R. D. Langlo, Nór., 2009, 78 min.
 25.-28.4. – **Imaginarium Dr. Parnassa**, r. T. Gilliam, VB/Kan./Franc., 2009, 123 min.
 29.-30.4. – **Kawasakího ruže**, r. J. Hřebejk, ČR, 2009, 95 min.

Časy ostatných predstavení nájdete v kine Mladosť

Kino Fontána Piešťany

MKS, Beethovenova 1812/1, Piešťany, tel.: 033/7729 971
 predstavenia o 17.30 a 20.00 h. – pokiaľ nie je uvedené inak

- 1.-4.4. – **Doktor od jezera hrochů**, r. Z. Troška, ČR, 2009, 102 min.
 8.-9.4. – **Lietam v tom**, r. J. Reitman, USA, 2009, 109 min.
 9.-11.4. – **Ako si vycvičiť draka**, r. D. DeBlois, Ch. Sanders, USA, 2010, 97 min. (15.30 h.)
 10.-11.4. – **Nejako sa to komplikuje**, r. N. Meyers, USA, 2009, 116 min.
 15.-16.4. – **Miloš Forman: Co tě nezabije...**, r. M. Šmídaj, ČR, 2009, 110 min.
 17.-18.4. – **Protektor**, r. M. Najbrt, ČR, 2009, 100 min.
 22.-23.4. – **Zoufalci**, r. J. Rudolfová, ČR, 2009, 97 min.
 24.-25.4. – **Alvin a chipmunkovia 2**, r. B. Thomas, USA, 2009, 88 min. (15.30 h.)
 24.-25.4. – **Antikrist**, r. L. von Trier, Dán./SRN/Franc./Švéd./Tal./Poľ., 2009, 104 min.
 29.-30.4. – **Súboj titanov**, r. L. Leterrier, VB/USA, 2010, 106 min. (17.30 h. a 20.00 h., 30.4. len o 17.30 h.)
 30.4. – **4. nočný filmový maratón vo Fontáne** (20.00 h.)

Kino Hviezda Trnava

Paulínska 1, 917 01 Trnava, tel.: 033/551 1042, www.naoko.sk
 predstavenia o 17.30 a 19.30 hod. – pokiaľ nie je uvedené inak

- 1.-5.4. – **Kniha prežitia**, r. A. A. Hughes, USA, 2010, 118 min.
 7.4. – **Cineama 2010**
 9.-12.4. – **Vikolak**, r. J. Johnston, VB/USA, 2010, 125 min.
 14.-15.4. – **Dokonalý únik**, r. D. Twohy, USA, 2009, 97 min.
 16.-19.4. – **Prekliaty ostrov**, r. M. Scorsese, USA, 2010, 138 min.
 21.-22.4. – **Kawasakího ruže**, r. J. Hřebejk, ČR, 2009, 95 min.
 23.-28.4. – **Légia**, r. S. Stewart, USA, 2010, 96 min. (20.00 h.)
 30.4. – **Samec**, r. D. Mackenzie, USA, 2009, 97 min.

Detские predstavenia

- 2.-5.4. – **Princezná a žaba**, r. R. Clemens, J. Musker, USA, 2009, 97 min. (15.30 h., 5.4. aj o 13.30 h.)
 15.-19.4. – **Ako si vycvičiť draka**, r. D. DeBlois, Ch. Sanders, USA, 2010, 97 min. (15.30 h., 19.4. aj o 13.30 h.)

Kino Junior Levice

MsKS, Sládkovičova 2, 934 01 Levice, tel.: 036/622 5835, kulturalv@mail.t-com.sk
 predstavenia o 18.30 h. – pokiaľ nie je uvedené inak

- 1.-7.4. – **Ako si vycvičiť draka**, r. D. DeBlois, Ch. Sanders, USA, 2010, 97 min. (15.30 h.)
 2.4. – **Dokonalý únik**, r. D. Twohy, USA, 2009, 97 min.

- 3.-4.4. – **Kawasakího ruže**, r. J. Hřebejk, ČR, 2009, 95 min.
 6.-7.4. – **Avatar**, r. J. Cameron, USA, 2009, 166 min.
 9.4. – **Štvrtý druh**, r. O. Osunsanmi, USA, 2009, 98 min.
 9.-11.4. – **Percy Jackson: Zloděj blesku**, r. Ch. Columbus, Kan./USA, 2010, 101 min. (15.30 h.)
 10.-11.4. – **Starí psi**, r. W. Becker, USA, 2009, 89 min.
 13.-14.4. – **2012**, r. R. Emmerich, USA, 2009, 158 min.
 16.-18.4. – **Vikolák**, r. J. Johnston, VB/USA, 2010, 125 min.
 17.-18.4. – **Princezná a žaba**, r. R. Clemens, J. Musker, USA, 2009, 97 min. (15.30 h.)
 20.-21.4. – **Twilight Saga: Nov**, r. Ch. Weitz, USA, 2009, 130 min.
 23.4. – **Můj život v ruinách**, r. D. Petrie, USA/Špan., 2009, 95 min.
 24.-25.4. – **Arthur a Maltazardova pomsta**, r. L. Besson, Franc., 2009, 93 min. (15.30 h.)
 24.-25.4. – **Prekliaty ostrov**, r. M. Scorsese, USA, 2010, 138 min.
 27.-28.4. – **Samec**, r. D. Mackenzie, USA, 2009, 97 min.
 30.4. – **Doktor od jezera hrochů**, r. Z. Troška, ČR, 2009, 102 min.

Kino Scala Prešov

Masarykova 7, Prešov, tel.: 051/7723 7412, pkoprogram@condornet.sk, www.pkopresov.sk

- 1.4. – **Ozveny FAMUfestu** (19.00 h.)
 6.-8.4. – **Festival Jeden svet** (18.00 h.)
 9.4. – **Azyl – Sme 20 rokov slobodní?** (19.00 h.)
 11.4. – **Na kometě**, r. K. Zeman, ČSSR, 1970, 74 min. (15.00 h.)
 13.-15.4. – **17. Febiofest 2010**
 18.4. – **Panna a netvor**, r. J. Herz, ČSSR, 1978, 88 min. (15.00 h.)
 20.4. – **Na sever Severozápadnou linkou**, r. A. Hitchcock, USA, 1959, 137 min. (19.00 h.)
 22.4. – **...a pátý jezdec je strach**, r. Z. Brynych, ČSSR, 1964, 100 min. (19.00 h.)
 25.4. – **Honza málem králem**, r. B. Zeman, ČSSR, 1977, 86 min. (15.00 h.)
 27.4. – **Mary a Max**, r. A. Elliott, Aust., 2008, 92 min. (19.00 h.)

Kino Strojár Martin

Námestie S. H. Vajanského 2, Martin, tel.: 043/422 4994, www.kinostrojarmojmartin.sk

- 1.-5.4. – **Valentín**, r. G. Marshall, USA, 2010, 125 min. (20.00 h.)
 1.-7.4. – **Doktor od jezera hrochů**, r. Z. Troška, ČR, 2009, 102 min. (1.-5.4. o 17.30 h., 6.-7.4. o 20.00 h.)
 8.-11.4. – **Vikolák**, r. J. Johnston, VB/USA, 2010, 125 min. (8.-9.4. o 20.30 h., 10.-11.4. o 20.00 h.)
 8.-12.4. – **3 sezóny v pekle**, r. T. Mašín, ČR/SRN/SR, 2009, 108 min. (8.-9.4. o 18.30 h., 10.-12.4. o 17.30 h.)
 10.-11.4. – **Princezná a žaba**, r. R. Clemens, J. Musker, USA, 2009, 97 min. (14.00 h. a 16.00 h.)
 12.-14.4. – **Zoufalci**, r. J. Rudolfová, ČR, 2009, 97 min. (20.00 h.)
 17.-18.4. – **Smrť čaká všade**, r. K. Bigelow, USA, 2008, 128 min. (17.30 h. a 20.00 h.)
 19.-24.4. – **17. Febiofest 2010**
 23.-29.4. – **Légia**, r. S. Stewart, USA, 2010, 96 min. (20.00 h.)
 26.-27.4. – **Samec**, r. D. Mackenzie, USA, 2009, 97 min. (17.30 h.)
 26.-29.4. – **Arthur a Maltazardova pomsta**, r. L. Besson, Franc., 2009, 93 min. (16.00 h.)
 29.4. – **Samec**, r. D. Mackenzie, USA, 2009, 97 min. (17.30 h.)

připravila **Eva Michalková**
(ZMENA PROGRAMU VYHRADENÁ!)

Televízia českých a slovenských filmov Slovenské pondelky 2010

5. apríl 2010

- 20.00 – **Štipku soli 2**, r. O. Krivánek, 1977, 86 min.
 22.00 – **Bašta 2**, r. M. Holý, 1969, 56 min.
Bašta 3, r. M. Holý, 1969, 56 min.

12. apríl 2010

- 20.00 – **Štipku soli 3**, r. O. Krivánek, 1977, 88 min.
 22.00 – **Kohút nezaspieva**, r. M. Ľapák, 1986, 76 min.

19. apríl 2010

- 20.00 – **Zmluva s diablom**, r. J. Zachar, 1967, 95 min.
 22.00 – **Kočka**, r. P. Hledk, 1982, 81 min.

26. apríl 2010

- 20.00 – **Rekviem za rytierov**, r. J. Zachar, 1970, 87 min.
 22.00 – **Pasodoble pre troch**, r. V. Balco, 1986, 73 min.

www.csfilm.cz, www.filmpost.cz

Zmena programu vyhradená!

VÝROČIA

APRÍL 2010

3. 4. 1950 **Marián Kleis ml.** – televízny režisér, herec
 3. 4. 1960 **Sylvia Kočanová** – herečka
 4. 4. 1930 **Ernest Stredňanský** – režisér, herec
 5. 4. 1930 **Sonja Korenčiová** – herečka (zomrela 21. 9. 2002)
 9. 4. 1920 **Jozef Šimonovič st.** – herec (zomrel 9. 12. 1999)
 9. 4. 1925 **Gerhardt Auer** – dirigent, hudobný skladateľ (zomrel 22. 11. 2002)
 9. 4. 1950 **Ivan Romančík** – herec
 10. 4. 1900 **Július Krmešík** – filmový organizátor (zomrel 20. 9. 1984)
 11. 4. 1945 **Stanislav Párnický** – režisér
 20. 4. 1925 **Viliam Ptáček** – kameraman
 22. 4. 1930 **Jela Fraňová** – vedúca výroby
 22. 4. 1945 **Ján Ďuriš** – kameraman
 22. 4. 1960 **Marek Ľapák** – herec, tanečník
 23. 4. 1935 **Oskár Šághy** – kameraman
 24. 4. 1940 **Margita Kováčová** – strihačka
 25. 4. 1920 **Peter Karvaš** – dramatik, spisovateľ (zomrel 28. 11. 1999)
 27. 4. 1920 **František Žáček** – režisér (zomrel 28. 10. 1961)
 28. 4. 1960 **Peter Pišťanek** – spisovateľ
 29. 4. 1960 **Mária Šuleková** – kostýmová výtvarníčka

V bratislavskom FK Nostalgia sa v dňoch 12. a 13. februára konal 4. medzinárodný festival vysokohorskej turistiky, horolezectva a skialpinizmu Marmota Fest za účasti významných osobností horolezectva. Krátko po jeho skončení sa tam v dňoch od 15. do 26. februára uskutočnil 3. ročník festivalu Nordfest 2010 – Severské kino, ktorý ponúkol desať škandinávskych filmov z obdobia rokov 2002 – 2009 ● Od 14. februára zaradila spoločnosť HBO do svojho programu koprodukčný film Juraja Herza *T.M.A.*, ktorý postupne absolvuje vyše 20 uvedení ● Dňa 23. februára sa na veľvyslanectve SR v Štokholme konala projekcia filmu *Boxer a smrť* Petra Solana ● Film Petra Kerekesa *Ako sa varía dejiny* opäť boduje na medzinárodnej pôde. Na 14. MFF Sofia, ktorý sa konal od 5. do 14. marca, získal Hlavnú cenu v medzinárodnej súťaži dokumentárnych filmov. V španielskom projekte Film mesiaca sa zasa stal filmom marca 2010, vďaka čomu sa premietal vo vyše 40-tich kinách po celom Španielsku a v Chile ● Dňa 14. marca sa v bratislavskom klube Obluda konala projekcia filmu Petra Solana *Boxer a smrť*, ktorá bola súčasťou širokej kultúrnej akcie pod názvom Dosť bolo ticha, zahŕňajúcej výstavu, diskusie a koncerty po celom meste ● V pondelok 15. marca sa ako súčasť Mesiaca frankofónie uskutočnila vo Filmovom klube Europa v Banskej Bystrici predpremiéra nového titulu z klubotéky Asociácie slovenských filmových klubov, francúzskej čiernej komédie *Louise-Michel* Benoïta Delépina a Gustava Kerverna ● Od 15. marca, krátko po vydaní pôvodnej slovenskej verzie 2-diskovej edície filmu *Ticho nad oblakmi* režiséra Pavla Barabáša, vydalo K2 studio tento film už aj v poľskom jazyku. DVD pod názvom *Cisza nad oblokami – medytacja tatrzaska* je jednojazyčné a určené výhradne pre poľské publikum.

prpravila (sim)

NAJPREDÁVANEJŠIE PUBLIKÁCIE A DVD NOSIČE

(marec 2010)

KNIŽNÉ PUBLIKÁCIE

1. Viera Langerová: *Filmový zemepis – Kontinentálna Čína, Hongkong, Tchajwan* (SFÚ a ASFK, Bratislava)
2. *Kino Ikon 2/2009* (ASFK a SFÚ, Bratislava)
3. Jurij Michajlovič Lotman: *Semiotika filmu a problémy filmovej estetiky* (SFÚ a VŠMU, Bratislava)

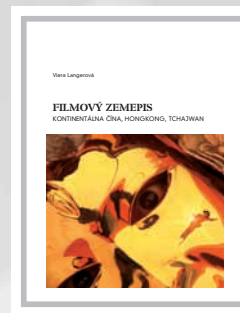
AUDIOVIZUÁLNE NOSIČE

1. *Vtáčkovia, siroty a blázni, r. Juraj Jakubisko* (Slovenský film 60. rokov / II. séria; SFÚ a Petit Press, Bratislava)
2. *DVD darčeková edícia: Slovenský film 60. rokov / II. séria* (SFÚ a Petit Press, Bratislava)
3. *Pokoj v duši, r. Vlado Balko* (FORZA Music, Bratislava)

Slovenský filmový ústav

Grösslingová 32, 811 09 Bratislava

Novinky z edičného oddelenia

Viera Langerová: FILMOVÝ ZEMEPIS

Publikácia čitateľa zoznamuje s históriou i súčasnosťou čínskej, hongkongskej a tchajwanskej kinematografie, s ich osobitou poetikou a estetickou a tiež so širšími spoločenskými a kultúrnymi súvislosťami vzniku ich najvýznamnejších filmových diel. Podstatnú časť publikácie tvoria profily najvýraznejších tvorcov. Kniha je prvým domácim autorským prehľadom, úvodným vstupom do dejín i predstavením aktuálneho diania v najpopulárnejších ázijských kinematografiách.

Publikácia je v predaji za 7,30 EUR.

DVD Slovenský animovaný film

DVD obsahuje celkom 16 animovaných filmov z obdobia 60., 70. a 80. rokov minulého storočia. Vo výbere sú zastúpení všetci najvýznamnejší tvorcovia doterajšej histórie slovenského animovaného filmu a zároveň všetky dôležité tvorivé postupy, štýly a poetiky, aké jednotlivé animátorské osobnosti v rámci svojho diela reprezentujú. Vstupom do DVD je krátky, no zasvätený úvod do animovanej tvorby na Slovensku, ktorého autorom je zostavovateľ kolekcie Rudolf Urc.

DVD je v predaji za 13,90 EUR.

Predajňa Slovenského filmového ústavu Klapka.SK

Grösslingová 43, 811 09 Bratislava 1

tel.: +421 2 5263 0642, klapka@klapka.sk, www.klapka.sk

FEBIO FEST 2010

MEDZINÁRODNÁ PREHLIADKA FILMU, TELEVÍZIE A VIDEA 17TH INTERNATIONAL FILM, TV & VIDEO FESTIVAL

BRATISLAVA

26. 3. – 31. 3.

DK Zrkadlový háj
FK Nostalgia

kino Mladost'
FK 35_mm VŠMU
A4 – nultý priestor

5. – 9. 4.
6. – 11. 4.
12. – 16. 4.
13. – 15. 4.
19. – 24. 4.
21. – 25. 4.
26. – 27. 4.

POPRAĐ kino Tatran
KOŠICE FK Cinefil
BANSKÁ BYSTRICA
Europa Cinemas
PREŠOV kino Scala
MARTIN kino Strojár
TRENČÍN Artkino Metro
NITRA FK Univerzita

Organizátori:

Podujatie finančne podporil
Audiovizuálny fond

Podujatie sa koná s podporou:

S FINANČNOU PODPOROU
MINISTERSTVA KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

www.asfk.sk | www.febiofestsk.sk

Partneri:

Hlavný
mediálny
partner:

Mediálni partneri:

